

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**”ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΜΕΣΩ INTERNET”**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
Κ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ :
ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

- ΠΑΤΡΑ 2003 -

Αναγνώριση

Η πτυχιακή αυτή εργασία εκπονήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Νοέμβριος 2002 – Ιούνιος 2003.

Ξεκινώντας την παρουσίαση της εργασίας μου θα ήθελα να ευχαριστήσω προσωπικά τον καθηγητή κ. Ποταμιάνο που μου έδωσε την δυνατότητα να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο θέμα της Πτυχιακής Εργασίας, την οποία και επέβλεψε καθ' όλη την διάρκεια της. Επίσης τον ευχαριστώ για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε, για την καθοδήγηση και συνεργασία του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
1. Η ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	5
1.1 Εισαγωγή	5
1.2 Η χρησιμότητα των φόρων.....	5
1.3 Τα είδη των φόρων.....	7
1.4 Το ελληνικό φορολογικό πλαίσιο	9
2. Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΪΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	16
2.1 Εισαγωγή	16
2.2 Τα φυσικά πρόσωπα που είναι υποχρεωμένα να καταβάλλουν φόρο εισοδήματος	16
2.3 Η εφαρμογή της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων	17
2.4 Στατιστικά στοιχεία φορολογίας εισοδήματος.....	20
3. Ο ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ.....	28
3.1 Εισαγωγή	28
3.2 Η έννοια της Προστιθέμενης Αξίας	28
3.3 Η εφαρμογή του ΦΠΑ	30
3.4 Τα βασικά χαρακτηριστικά του ΦΠΑ	33
3.5 Στατιστικά στοιχεία καταβολής ΦΠΑ	35
4. ΔΙΚΤΥΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ.....	44
4.1 Σκοπός των δικτύων.....	44
4.2 Αρχιτεκτονική των δικτύων.....	45
4.3 Είδη δικτύων.....	45
4.4 Internet.....	46

4.5 Οι υπηρεσίες του διαδικτύου (internet).....	48
4.6 Το internet στην Ελλάδα.....	49
4.7 Internet και Ηλεκτρονικό Εμπόριο.....	51
4.8 Γενικά στοιχεία για το ηλεκτρονικό εμπόριο.....	52
5. Η ΔΙΚΤΥΑΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ TAXISNET	55
5.1 Εισαγωγή	55
5.2 Οι γενικές αρχές του συστήματος TAXISNET.....	55
5.3 Η ηλεκτρονική υπηρεσία υποβολής δηλώσεων Φόρου Εισοδήματος.....	60
5.4 Η ηλεκτρονική υπηρεσία υποβολής περιοδικών / εκκαθαριστικών δηλώσεων ΦΠΑ	66
5.5 Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του συστήματος TAXISNET	70
5.6 Τα στατιστικά στοιχεία του συστήματος TAXISNET.....	72
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	79

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του Διαδύκτιο γνωρίζει ολοένα και μεγαλύτερη άνθηση. Το βασικό αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης είναι ότι ολοένα και περισσότεροι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας χρησιμοποιούν τις καινούργιες δυνατότητες που το Δίκτυο προσφέρει. Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, πέρα από δυνατότητες πληροφόρησης, ενημέρωσης κτλ το δίκτυο μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων που μειώνουν τον χρόνο που ο καθημερινός άνθρωπος αφιερώνει σε θέματα όπως η πληρωμή λογαριασμών, οι συγκρίσεις τιμών κτλ.

Οι φορολογικές αρχές δεν θα μπορούσαν αν μείνουν ανεπηρέαστες από τις παραπάνω εξελίξεις. Γι' αυτό το λόγο, αποφάσισαν να δημιουργήσουν έναν δικτυακό χώρο που να προσφέρει υπηρεσίες στους φορολογούμενους.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι ακριβώς η παρουσίαση της συγκεκριμένης υπηρεσίας. Πριν από την παρουσίαση αυτή όμως θα παρουσιαστεί το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο βασίζεται η φορολογία στις σύγχρονες χώρες, το ελληνικό φορολογικό πλαίσιο καθώς και το πλαίσιο που διέπει την φορολογία εισοδήματος Φυσικών Προσώπων καθώς και αυτό που σχετίζεται με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

1. Η έννοια της φορολογίας

1.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη ενότητα – και πριν εισέλθουμε στην αναλυτική παρουσίαση βασικών χαρακτηριστικών του ελληνικού φορολογικού συστήματος - θα παρουσιαστούν κάποιες βασικές έννοιες που σχετίζονται με την φορολογία. Οι έννοιες αυτές θα θέσουν το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο θα βασιστεί η ανάλυση που ακολουθεί. Παράλληλα, θα παρουσιαστεί συνοπτικά το ελληνικό φορολογικό πλαίσιο και θα παρουσιαστεί η εξέλιξη των φορολογικών εσόδων τα τελευταία χρόνια.

1.2 Η χρησιμότητα των φόρων

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων κάθε σύγχρονου κράτους προέρχεται από φόρους. Ως φόρος ορίζεται η υποχρεωτική πληρωμή ενός χρηματικού ποσού από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις (δηλαδή από το σύνολο του ιδιωτικού τομέα) προς το κράτος. Η πληρωμή ενός φόρου δεν συνεπάγεται ότι τι κράτος πρέπει να προσφέρει κάτι αντίστοιχης αξίας σε αυτόν που πληρώνει¹. Το κράτος συγκεντρώνει τα έσοδα από την φορολογία και τα χρησιμοποιεί για τους δικούς του σκοπούς.

Το κρίσιμο ερώτημα που προκύπτει εδώ, είναι γιατί το κράτος επιβάλλει φόρους. Κάποιος θα μπορούσε εύκολα να ισχυριστεί πως τα έσοδα από την φορολογία χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών της λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού. Παρ' όλο που κάτι τέτοιο είναι εν μέρει σωστό δεν αποτελεί συνολική απάντηση για τα αίτια επιβολής φορολογίας. Στην πράξη υπάρχουν και άλλοι λόγοι για τους οποίους το κράτος επιβάλλει φόρους στον ιδιωτικό τομέα.

Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, το κράτος επιβάλλει φόρους γιατί με τα έσοδα τους μπορεί να χρηματοδοτήσει την προσφορά δημοσίων αγαθών. Ως δημόσια αγαθά² ορίζονται

¹ Στην περίπτωση που η πληρωμή ενός χρηματικού ποσού συνεπάγεται την άμεση παροχή μιας υπηρεσίας από το Κράτος, τότε το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται δεν ονομάζεται φόρος αλλά τέλος. Για παράδειγμα, τα διόδια των εθνικών οδών παρ' όλο που αποτελούν έσοδα του κράτους δεν θεωρούνται φόροι αλλά τέλη που πληρώνονται για τη χρήση των εθνικών οδών.

² Χαρακτηριστικό παράδειγμα δημόσιου αγαθού αποτελεί ο φάρος ο οποίος προειδοποιεί τα πλοία που διέρχονται από κοντά του για την ύπαρξη π.χ. υφάλων. Ένας εφοπλιστής έχει όφελος από την κατασκευή του φάρου αφού τα πλοία του θα ταξιδεύουν με ασφάλεια. Από την άλλη δεν μπορεί να αποκλείσει τα

εκείνα που ενώ όλοι οι συμμετέχοντες στο οικονομικό σύστημα τα επιθυμούν και τα απολαμβάνουν, κανένας δεν είναι διατεθειμένος να πληρώσει γι' αυτά. Σε μια οικονομία όπου δεν υπάρχει κρατική παρέμβαση κανένας δεν είναι διατεθειμένος να καταβάλλει κόστος για να παράγει αυτά τα αγαθά και ως αποτέλεσμα τα αγαθά αυτά δεν υπάρχουν. Η ύπαρξη τους όμως σε πάρα πολλές περιπτώσεις είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία όχι μόνο της οικονομίας αλλά και του ίδιου του κράτους³. Το τελευταίο, στην προσπάθεια του να επιλύσει την παραπάνω αρνητική κατάσταση παρεμβαίνει στην οικονομία και χρησιμοποιώντας τα έσοδα από την φορολογία προσφέρει τα δημόσια αγαθά.

Παράλληλα, το κράτος με τα έσοδα από την συγκέντρωση της φορολογίας έχει τη δυνατότητα μείωσης της κοινωνικής ανισότητας. Ως κοινωνική ανισότητα ορίζεται η σημαντική διαφορά στα συνολικά εισοδήματα διαφορετικών ομάδων του πληθυσμού μιας οικονομίας. Με την επιβολή φόρων στις ομάδες του πληθυσμού με υψηλό εισόδημα το κράτος μπορεί να χρηματοδοτήσει την πολιτική του υπέρ των χαμηλών εισοδηματικών τάξεων. Αυτή η πολιτική μπορεί να περιλαμβάνει επιδόματα ανεργίας, προγράμματα κατάρτισης, δωρεάν παροχές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης κτλ.

Τέλος το κράτος μπορεί να χρησιμοποιήσει την φορολογία για να επιτύχει γενικότερους μακροοικονομικούς στόχους όπως π.χ. η σταθεροποίηση της οικονομίας ή η προσέλκυση νέων επενδύσεων. Για την πρώτη περίπτωση, το κλασικό παράδειγμα αφορά την προσπάθεια σταθεροποίησης της οικονομίας μετά από μια περίοδο οικονομικής ύφεσης. Η οικονομία χαρακτηρίζεται από μείωση του εθνικού εισοδήματος εξαιτίας της μείωσης της συνολικής παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών, αύξηση της ανεργίας για τον ίδιο λόγο κτλ.. Το κράτος μειώνει την φορολογία των επιχειρήσεων και / ή την φορολογία των καταναλωτών. Η μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων τους επιτρέπει να έχουν υψηλότερα κέρδη και συνεπώς τις ωθεί να αυξήσουν την παραγωγή τους. Για την αύξηση της παραγωγής θα χρειαστεί να προσλάβουν νέους εργαζόμενους και συνεπώς

πλοία των άλλων εφοπλιστών από τη χρήση του φάρου ούτε μπορεί να τους επιβάλλει την πληρωμή διόδων. Γι' αυτό το λόγο αποφασίζει να μην κατασκευάσει τον φάρο αλλά να αφήσει κάποιος άλλος εφοπλιστής να το κάνει. Και οι υπόλοιποι όμως σκέφτονται με τον ίδιο τρόπο και τελικά ο φάρος μένει μόνο στα σχέδια.

³ Ένα χαρακτηριστικό δημόσιο αγαθό είναι η Εθνική Άμυνα. Κανένας ιδιώτης δεν είναι διατεθειμένος να πληρώσει και να δημιουργήσει τον εθνικό στρατό ενός κράτους αλλά από την άλλη όλοι απολαμβάνουν την ασφάλεια που τους προσφέρει.

να μειώσουν την ανεργία. Η μείωση της φορολογίας των καταναλωτών αυξάνει το διαθέσιμο εισόδημα τους και τους επιτρέπει να μπορούν να αγοράσουν περισσότερα αγαθά. Το επιπλέον εισόδημα αυξάνει την ζήτηση τους και με τη σειρά του κάτι τέτοιο επιτρέπει στις επιχειρήσεις να αυξήσουν επιπλέον την παραγωγή τους.

Όπως ήδη επισημάνθηκε, η φορολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προσέλκυση νέων επενδύσεων σε μια οικονομία. Ένα κράτος μπορεί να μειώσει την φορολογία των επιχειρήσεων για να προσελκύσει την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων στην επικράτεια του αφού κάτι τέτοιο έχει ευνοϊκές επιπτώσεις τόσο στο εθνικό εισόδημα όσο και σε παράγοντες όπως η απασχόληση.

1.3 Τα είδη των φόρων

Μετά την ανάλυση της χρησιμότητας της φορολογίας που μόλις παρουσιάστηκε παραπάνω, είναι αναγκαίο να παρουσιαστεί και ο τρόπος επιβολής των φόρων σε ένα σύγχρονο κράτος. Σε γενικές γραμμές, οι φόροι μπορούν να διαχωριστούν σε δύο κατηγορίες:

- **Στους άμεσους φόρους**
- **Στους έμμεσους φόρους**

Οι άμεσοι φόροι επιβάλλονται απευθείας στον φορολογούμενο και το βασικό τους χαρακτηριστικό είναι η δυνατότητα προσαρμογής τους προς τις ιδιαίτερες συνθήκες του φορολογούμενου. Με άλλα λόγια, το μέγεθος ενός άμεσου φόρου δεν είναι το ίδιο για όλους τους φορολογούμενους αφού υπολογίζεται με βάση φορολογικά χαρακτηριστικά που διαφέρουν μεταξύ των ατόμων. Για παράδειγμα, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων διαφέρει από άτομο σε άτομο όταν διαφέρει το εισόδημα τους ενώ είναι ίδιος μόνο στην περίπτωση που το εισόδημα των ατόμων είναι το ίδιο. Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Φόρος Περιουσίας. Ο τελευταίος υπολογίζεται με βάση το μέγεθος της περιουσίας των φυσικών προσώπων.

Οι άμεσοι φόροι υπολογίζονται ως ένα σταθερό ποσοστό του φορολογητέου αντικειμένου. Κάτι τέτοιο αποτελεί ίσως και το βασικότερο πλεονέκτημα τους. Για παράδειγμα, ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται ως ποσοστό του εισοδήματος του

φορολογούμενου. Ως αποτέλεσμα λοιπόν, άτομα με υψηλότερο εισόδημα θα πληρώνουν υψηλότερο φόρο. Κάτι τέτοιο σύμφωνα με πολλούς μελετητές, οδηγεί σε μια δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Στην πράξη, η συγκεκριμένη κατανομή του φορολογικών βαρών υπολογίζεται ως εξής. Οι φορολογικές αρχές καθορίζουν εισοδηματικές κλίμακες (δηλαδή επίπεδα εισοδήματος) και αντιστοιχούν σε κάθε μια από αυτές διαφορετικό φορολογικό συντελεστή. Οι κατώτερες κλίμακες έχουν μηδενικό φορολογικό συντελεστή ενώ όσο μετακινούμαστε προς ανώτερες εισοδηματικές κλίμακες τόσο ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται.

Το βασικό τους μειονέκτημα είναι ότι το κράτος κάθε φορά που συλλέγει τους άμεσους φόρους (π.χ. σε ετήσια βάση για το φόρο εισοδήματος) θα πρέπει να έρθει σε άμεση επαφή με τον φορολογούμενο. Κάτι τέτοιο συνεπάγεται σημαντικό κόστος τόσο από την πλευρά του φορολογούμενου όσο και από την πλευρά του κράτους. Ο φορολογούμενος πρέπει να διατηρεί ένα αρχείο για τις οικονομικές δραστηριότητες του ενώ από την άλλη πλευρά το κράτος θα πρέπει να διατηρεί έναν μηχανισμό που θα είναι επιφορτισμένος με την είσπραξη των φόρων αλλά και με την παρακολούθηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του φορολογούμενου.

Η παρακολούθηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του φορολογούμενου είναι απαραίτητη από την πλευρά των φορολογικών αρχών γιατί αυτός έχει πάντα το κίνητρο να δηλώσει στην εφορία μικρότερο εισόδημα ώστε να επιβαρυνθεί με μικρότερο φόρο. Βέβαια, κάτι τέτοιο ονομάζεται φοροδιαφυγή και αποτελεί μορφή παράνομης συμπεριφοράς.

Από την άλλη πλευρά τώρα, οι έμμεσοι φόροι δεν επιβαρύνουν απευθείας τον φορολογούμενο αλλά αυτός τους πληρώνει κάθε φορά που κάνει μια συναλλαγή. Συνήθως, οι φόροι αυτής της μορφής επιβάλλονται ως ποσοστό επί της τιμής ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας. Κάθε φορά δηλαδή που ο καταναλωτής αγοράζει ένα αγαθό πληρώνει την τιμή του καθώς και ένα ποσοστό της τιμής που αντιστοιχεί στον έμμεσο φόρο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα έμμεσου φόρου είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ο οποίος θα αναλυθεί παρακάτω.

Εξ' ορισμού οι έμμεσοι φόροι δεν διαθέτουν το χαρακτηριστικό της δίκαιης κατανομής των φορολογικών βαρών. Όλοι οι φορολογούμενοι, ανεξάρτητα από το εισόδημα ή την περιουσία ή ότι άλλο, πληρώνουν τον ίδιο έμμεσο φόρο. Από την άλλη πλευρά βέβαια, το κόστος παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής δραστηριότητας των φορολογούμενων είναι πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο των έμμεσων φόρων.

1.4 Το ελληνικό φορολογικό πλαίσιο

Το ελληνικό φορολογικό σύστημα –όπως και το φορολογικό σύστημα κάθε σύγχρονης χώρας – στηρίζεται σε ένα συνδυασμό άμεσων και έμμεσων φόρων. Σε γενικές γραμμές, οι βασικές μορφές φόρων που περιλαμβάνει είναι οι εξής:

- **Ο Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων**

Πρόκειται για άμεσο φόρο που υπολογίζεται με βάση το καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου Φυσικού Προσώπου.

- **Ο Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων**

Πρόκειται για άμεσο φόρο που υπολογίζεται με βάση το καθαρό εισόδημα (κέρδη) του φορολογούμενου Νομικού Προσώπου.

- **Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας**

Πρόκειται για έμμεσο φόρο που υπολογίζεται με βάση την προστιθέμενη αξία του προϊόντος.

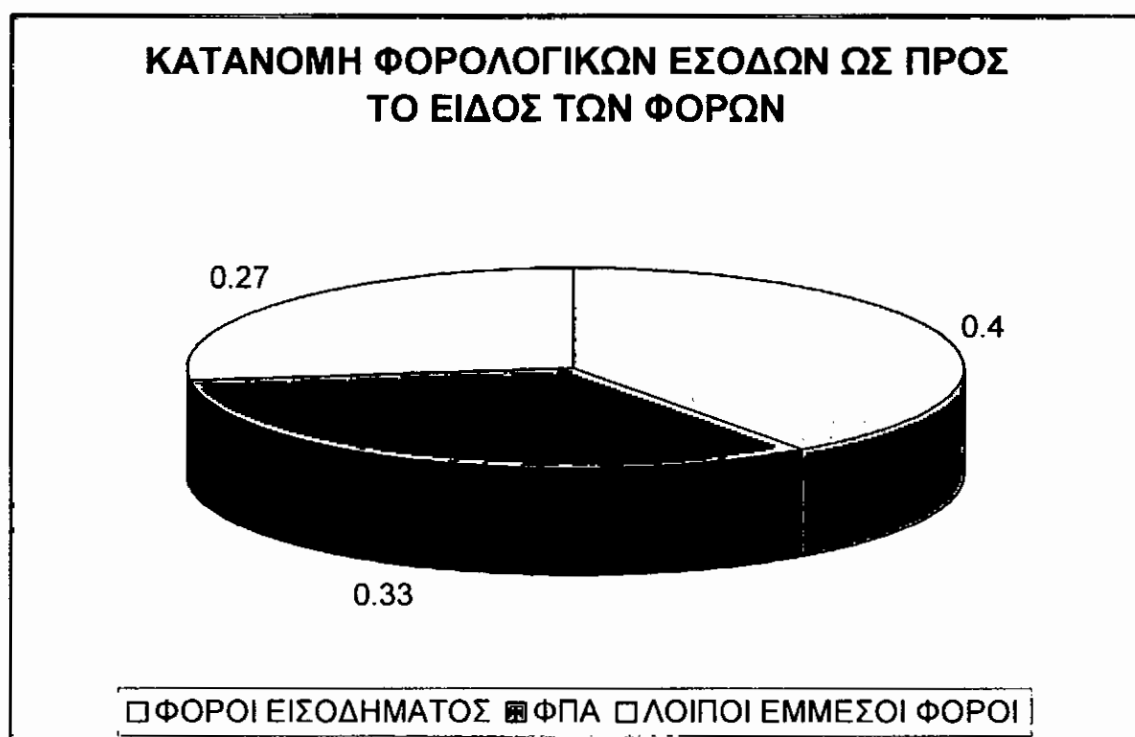
- **Οι λοιποί έμμεσοι φόροι**

Πρόκειται για έμμεσους φόρους όπως οι ειδικοί φόροι στον καπνό και στα οινοπνευματώδη ποτά. Το Χαρτόσημα, οι Φόροι στα Αυτοκίνητα κτλ.

Από τους παραπάνω φόρους, οι κυριότεροι είναι ο φόρος εισοδήματος, ο ΦΠΑ και οι υπόλοιποι έμμεσοι φόροι.

Το Σχήμα 1.1⁴ δείχνει την κατανομή των φόρων εισοδήματος, του ΦΠΑ και των υπόλοιπων φορολογικών εσόδων για το έτος 2000.

Σχήμα 1.1:

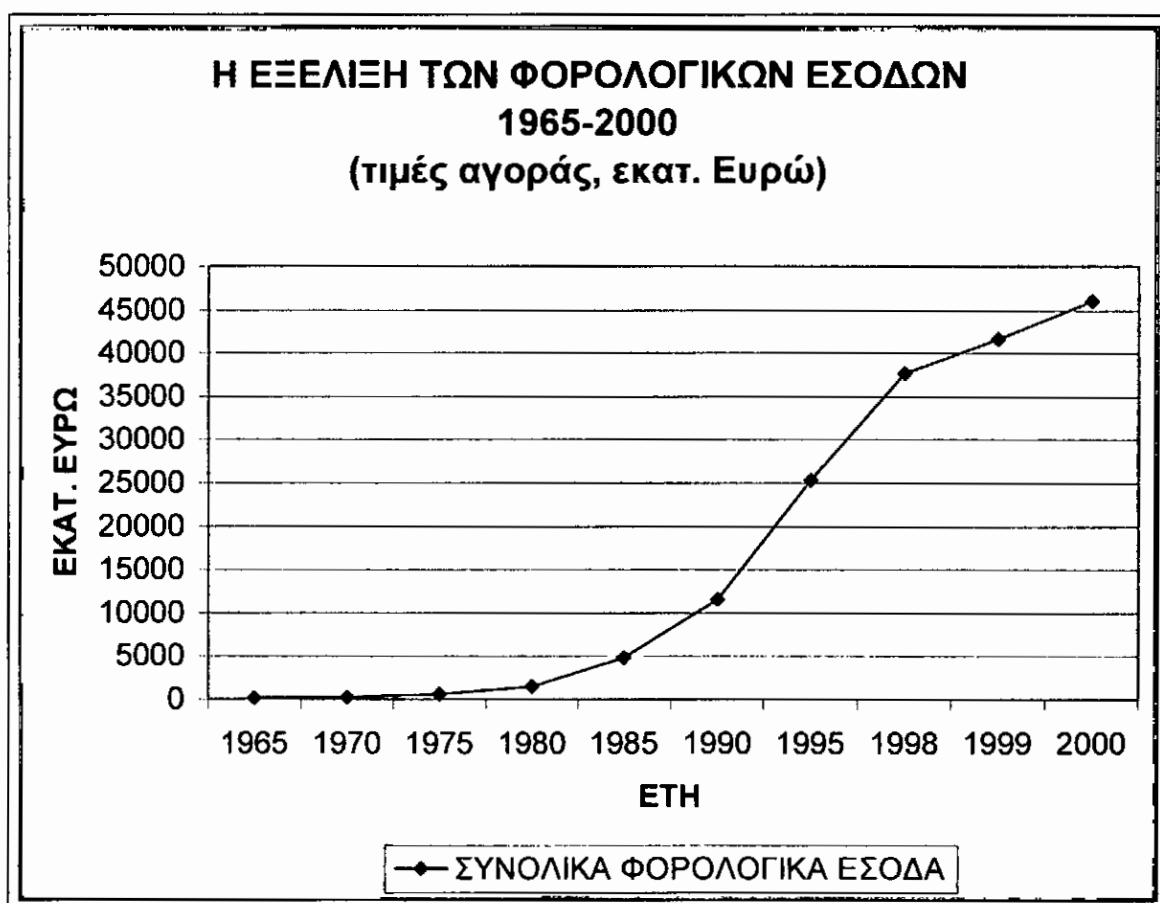
**ΠΗΓΗ: ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΜΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ (Επιτροπή Γεωργακόπουλου),
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Το βασικό συμπέρασμα από το παραπάνω σχήμα είναι ότι 60% των συνολικών εσόδων προέρχεται από τους έμμεσους φόρους – το 33% προέρχεται από τον ΦΠΑ – και μόνο το 40% από τους άμεσους φόρους. Το γεγονός αυτό – συνδυαζόμενο με το βασικό πλεονέκτημα των άμεσων φόρων που είναι η δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών (και το αντίστοιχο μειονέκτημα των έμμεσων φόρων) – δείχνει πως η διάρθρωση των φόρων στην οικονομία δεν είναι δίκαιη. Οι φορολογούμενοι πληρώνουν με βάση όχι τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά αλλά με βάση τις συναλλαγές τους.

⁴ Οι αντίστοιχοι πίνακες για τα Σχήματα παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι.

Κάτι που πρέπει να παρατηρηθεί όμως είναι ότι παρ' όλο το παραπάνω πρόβλημα, τα φορολογικά έσοδα τα τελευταία χρόνια αυξάνονται σημαντικά. Παρακάτω το Σχήμα 1.2 δείχνει ακριβώς την συγκεκριμένη αύξηση των φορολογικών εσόδων από το 1965 έως το 2000

Σχήμα 1.2:

ΠΗΓΗ: OECD, REVENUE STATISTICS, 1965-2000

Το σχήμα παρουσιάζει μια τρομαχτική αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά την περίοδο 1965-2000. Η άνοδος αυτή οφείλεται όχι μόνο στην αύξηση της φορολογίας αλλά κυρίως στην αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου.

Γι' αυτό το λόγο, στο Σχήμα 1.3 παρουσιάζονται τα συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Ακαθάριστου εγχώριου Προϊόντος (σε σταθερές τιμές) για την περίοδο 1965-2000.

Σχήμα 1.3:

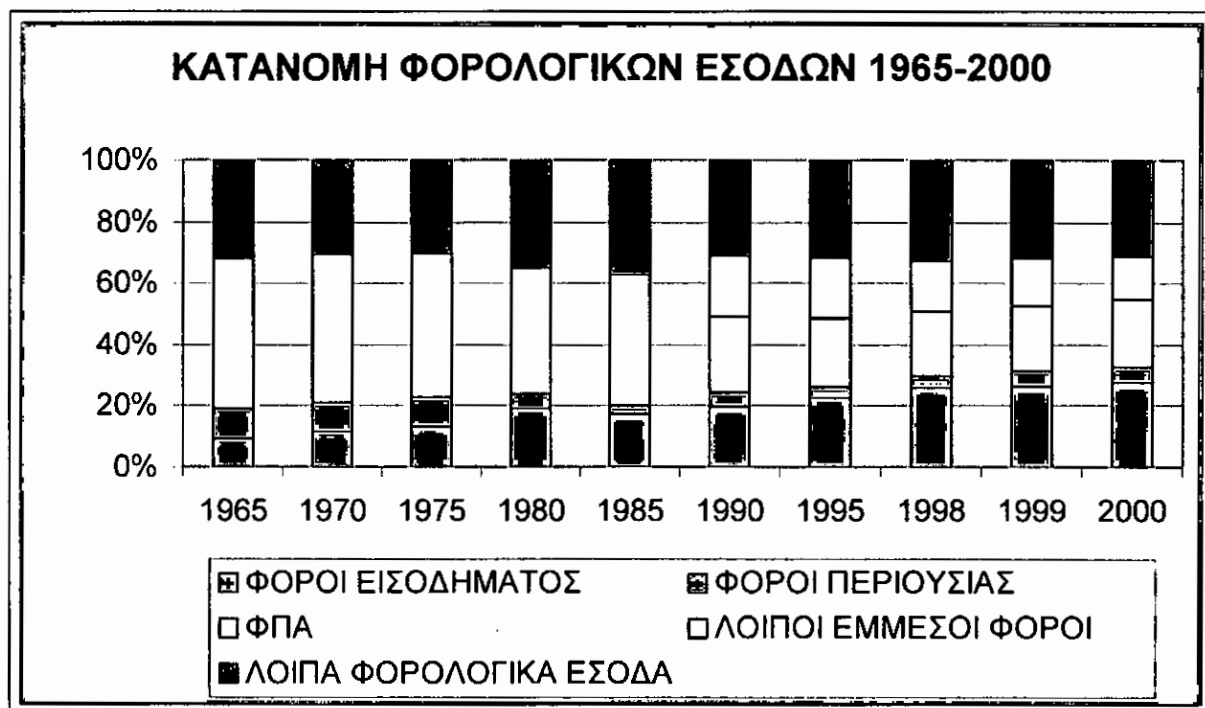

ΠΗΓΗ: OECD, REVENUE STATISTICS, 1965-2000

Και σε αυτή την περίπτωση, η εξέλιξη των φορολογικών εσόδων ως ποσοστού του ΑΕΠ επιβεβαιώνει την παραπάνω παρατήρηση για αύξηση των φορολογικών εσόδων. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ διπλασιάστηκαν από το 1965 το 2000.

Παράλληλα, το Σχήμα 1.4 δείχνει την κατανομή των φορολογικών εσόδων στα διάφορα είδη των φόρων για την παραπάνω περίοδο.

Σχήμα 1.4:

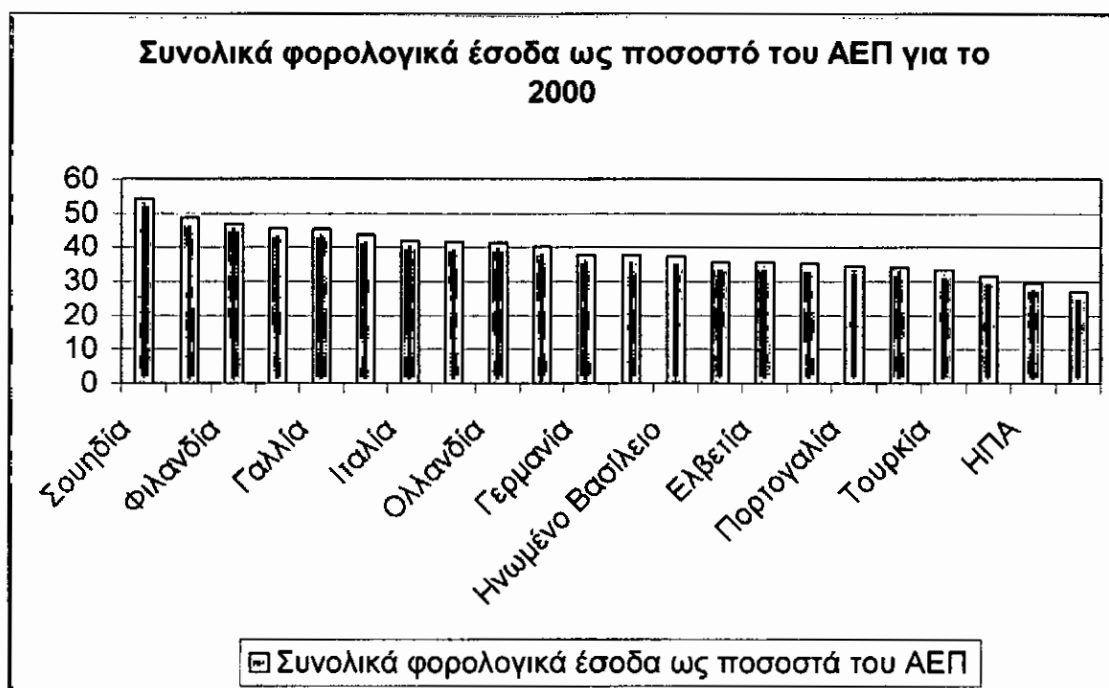

ΠΗΓΗ: OECD, REVENUE STATISTICS, 1965-2000

Στο παραπάνω σχήμα φαίνεται η αύξηση των φορολογικών εσόδων από τον φόρο εισοδήματος, που εμφανίζει όμως τάσης σταθεροποίησης τα τελευταία χρόνια και η μικρή σημασία του φόρου ακίνητης περιουσίας. Καθ' όλη την περίοδο οι έμμεσοι φόροι ως σύνολο καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των φορολογικών εσόδων, γεγονός που επιβεβαιώνει το συμπέρασμα για τη μη-δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών. Η σημασία του ΦΠΑ είναι πάρα πολύ μεγάλη αφού από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 οπότε συγκεντρώνει περίπου τα μισά φορολογικά έσοδα των έμμεσων φόρων γεγονός που επίσης συμφωνεί με την διαπίστωση του Σχήματος 1.1 παραπάνω.

Τέλος, - για να δειχθούν οι τάσεις των φορολογικών εσόδων και σε διεθνές επίπεδο – στο Σχήμα 1.5 παρουσιάζεται η εξέλιξη των φορολογικών εσόδων ως ποσοστού του ΑΕΠ για τις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ⁵.

Σχήμα 1.5:

ΠΗΓΗ: OECD, REVENUE STATISTICS, 1965-2000

Οι παρατηρήσεις του σχήματος δείχνουν ότι για τις παραπάνω χώρες τα φορολογικά έσοδα αποτελούν από το 30 έως το 50 τις εκατό του συνολικού τους ΑΕΠ. Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια μεσαία θέση όσον αφορά τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Η παραπάνω ανάλυση σημείωσε την σημασία των φορολογικών εσόδων για την ελληνική οικονομία ως σύνολο. Στη συνέχεια θα αναλυθούν ξεχωριστά οι δύο βασικές κατηγορίες φόρων – ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων και ο φόρος προστιθέμενης αξία.

⁵ Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

2

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

2. Η φορολογία εισοδήματος Φυσικών Προσώπων στα πλαίσια της ελληνικής οικονομίας

2.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη ενότητα θα παρουσιαστεί το πλαίσιο της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων στην ελληνική οικονομία. Η φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων αποτελεί έναν από τους βασικότερους τρόπους συγκέντρωσης χρημάτων από το κράτος και στην Ελλάδα εμφανίζεται από το οικονομικό έτος 1955-56.

Το Ελληνικό Σύνταγμα (Ν. 2238/94, Άρθρο 1) ορίζει πως ο φόρος εισοδήματος επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα των Φυσικών Προσώπων που είναι μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδας ανεξάρτητα του αν μέρος ή όλο το εισόδημα αποκτήθηκε στο εξωτερικό.

2.2 Τα φυσικά πρόσωπα που είναι υποχρεωμένα να καταβάλλουν φόρο εισοδήματος

Σε γενικές γραμμές υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης (και συνεπώς πιθανής φορολόγησης) έχει κάθε φυσικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και το φορολογούμενο εισόδημα του υπερβαίνει τα 1.200 ευρώ.

Όσον αφορά τα άτομα που αποκτούν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες αυτά είναι υποχρεωμένα να υποβάλλουν δήλωση στην περίπτωση που το φορολογούμενο εισόδημα τους υπερβαίνει τα 2.400 ευρώ.

Παράλληλα, υποχρεωμένοι να υποβάλλουν φορολογική δήλωση είναι και:

- Οι αγρότες με εισόδημα πάνω από 2.9935 ευρώ από τη γεωργία.
- Όσοι έχουν Ι.Χ., ημιφορτηγό, μοτοσικλέτα πάνω από 500 κυβικά εκατοστά, κότερο, θαλαμηγό, αεροσκάφος, τζιπ, σκάφος αναψυχής και εκείνοι που χρησιμοποιούν τα προαναφερόμενα μέσα, εφόσον αυτά ανήκουν στη σύζυγο ή τα προστατευόμενα μέλη τους, είτε στις εταιρείες στις οποίες μετέχουν ως εταίροι διαχειριστές, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι.
- Όσοι έχουν στην προσωπική τους υπηρεσία ένα ή περισσότερα πρόσωπα.

- Εκείνοι που έχουν ατομική επιχείρηση ή είναι ελεύθεροι επαγγελματίες
- Οι φορολογούμενοι που μετέχουν σε προσωπική εταιρεία, σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σε αστική εταιρεία, κοινοπραξία ή κοινωνία.
- Όσοι εισπράττουν έσοδα από ακίνητα πάνω από 146.735 ευρώ το χρόνο.
- Εκείνη που αγοράζουν ακίνητα, κτίζουν οικοδομή, διατηρούν εξοχικό ή σπίτι ή κατοικούν σε σπίτι πάν από 150 τ.μ.
- Οι αγρότες που παίρνουν επιδοτήσεις πάνω από 1.467 ευρώ για προϊόντα φυτικής παραγωγής, πάνω από 2.200 ευρώ για προϊόντα ζωικής παραγωγής καθώς και όσοι παίρνουν καλλιεργητικά δάνεια πάνω από 5.865 ευρώ.
- Οι πλανόδιοι πωλητές που έχουν άδεια για τις λαϊκές αγορές.
- Όλοι οι πολίτες που είναι άνω των 25 ετών. Εξαιρούνται όσοι αποκτούν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες μικρότερο από 2.346 ευρώ, όταν ιδιοκατοικούν σε σπίτι μικρότερο από 60ν τμ ή είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.
- Όποιος προσκληθεί από τον προϊστάμενο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας να υποβάλει φορολογική δήλωση. Αν αυτό συμβεί, τότε είναι υποχρεωμένος να κάνει δήλωση εντός 30 ημερών. Η δήλωση αποτελεί δεσμευτικό τίτλο για τον φορολογούμενο. Παρ' όλα αυτά και σύμφωνα με μια ορισμένη από το νόμο διαδικασία ο πολίτης μπορεί να ανακαλέσει την δήλωση του για λόγους που οφείλονται σε λάθος και αποδεικνύεται ότι δεν έγινε επίτηδες.

Σύμφωνα με αυτά λοιπόν, κάθε Φυσικό Πρόσωπο πρέπει να υποβάλλει φορολογική δήλωση και συνεπώς πιθανώς να φορολογηθεί. Τα Φυσικά Πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να υποβάλλουν φορολογική δήλωση στην Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (ΔΟΥ) της περιοχής τους μέσα σε χρονικά πλαίσια που ανακοινώνονται από τις αρχές.

2.3 Η εφαρμογή της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων

Κάθε φυσικό πρόσωπο λοιπόν, που κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα είναι υποχρεωμένο να πληρώσει φόρο εισοδήματος. Ο φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με βάση την πηγή

από την οποία προέρχεται το εισόδημα του ατόμου. Η φορολογική νομοθεσία διακρίνει τις ακόλουθες πηγές εισοδήματος:

- **Εισόδημα από ακίνητα**

Εισόδημα από ακίνητα ουσιαστικά είναι το εισόδημα που προκύπτει είτε από ενοικίαση ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση μιας ή περισσότερων οικοδομών είτε από εκμίσθωση αγροκτημάτων

- **Εισόδημα από κινητές αξίες**

Το εισόδημα που προέρχεται από κινητές αξίες κυρίως περιλαμβάνει το εισόδημα που προέρχεται από:

1. Μερίσματα
2. Τόκους
3. Μετοχές
4. Κρατικούς Τίτλους και Ομόλογα
5. Αμοιβαία κεφάλαια κτλ.

- **Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται το εισόδημα από ατομικές ή άλλες επιχειρήσεις που όμως δεν υπάγονται στο καθεστώς των ελεύθερων επαγγελμάτων. Σε αυτή την κατηγορία κυρίως υπάγονται:

1. Τα κέρδη που προέρχονται από την αγοραπωλησία των ακινήτων
2. Οι αμοιβές του Διοικητικού Συμβουλίου των Ανώνυμων Εταιρειών
3. Οι αμοιβές Ομόρρυθμων Εταίρων (ΟΕ).
4. Τα εισοδήματα και τα κέρδη των επιχειρήσεων που λειτουργούν με μορφή ομόρρυθμης εταιρείας, ετερόρρυθμης εταιρείας, εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, κοινοπραξίας κτλ.

- **Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις**

Το εισόδημα αυτό περιλαμβάνει το κέρδος που προκύπτει από αγροτικές καλλιέργειες και συναφές μορφές δραστηριότητας

- **Εισόδημα από μισθωτές επιχειρήσεις**

Ουσιαστικά αυτή η μορφή εισοδήματος περιλαμβάνει τους μισθούς και τα ημερομίσθια, τις επιχορηγήσεις, τις συντάξεις κτλ.

- **Εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται το εισόδημα που προέρχεται από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών. Τέτοιο εισόδημα αποτελούν οι αμοιβές από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος του γιατρού, του κτηνιάτρου, του βιολόγου, του ψυχολόγου, του δικηγόρου, του μηχανικού, του μεταφραστή, του καθηγητή κτλ.

Το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου μπορεί να προέρχεται από μία ή περισσότερες από τις παραπάνω κατηγορίες. Από αυτό το εισόδημα αφαιρούνται οι αναγνωρισμένες από το νόμο δαπάνες και στο υπόλοιπο (εφόσον είναι θετικό) επιβάλλεται ο φόρος.

Για την εξασφάλιση της δικαιότερης κατανομής των φόρων, η φορολογική νομοθεσία έχει θεσπίσει διαφορετικές κλίμακες φορολογούμενου εισοδήματος. Για κάθε μια από τις κλίμακες αυτές ο φόρος υπολογίζεται διαφορετικά. Ο γενικός κανόνας πάντως είναι ότι όσο αυξάνεται το εισόδημα τόσο αυξάνεται ο φορολογικός συντελεστής και συνεπώς και ο φόρος.

Στην πράξη τώρα, η φορολόγηση των φυσικών προσώπων εμφανίζει σημαντικά πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Το πρώτο πλεονέκτημα είναι το γεγονός ότι οι φορολογούμενοι πολίτες μπορούν να υπολογίζουν τον φόρο που τους αναλογεί. Κάτι τέτοιο λειτουργεί θετικά τόσο στον προγραμματισμό των εσόδων και των εξόδων τους αλλά και για την ανάπτυξη των επαγγελματικών ή άλλων συναφών οικονομικών τους δραστηριοτήτων.

Το βασικότερο όμως, πλεονέκτημα της φορολόγησης φυσικών προσώπων είναι το γεγονός ότι αυτό το σύστημα είναι δικαιότερο από άλλα (όπως π.χ. το σύστημα των

έμμεσων φόρων) αφού κατανέμει τα φορολογικά βάρη προοδευτικά. Με άλλα λόγια, στα φυσικά πρόσωπα με μεγαλύτερο εισόδημα αντιστοιχεί μεγαλύτερος φόρος.

Από την άλλη πλευρά βέβαια η φορολόγηση φυσικών προσώπων έχει και μερικά βασικά μειονεκτήματα. Το μεγαλύτερο μέρος τους σχετίζεται με το κόστος της φορολογίας και την διαδικασία είσπραξης φόρων. Κατ' αυτή την έννοια λοιπόν, η είσπραξη των φόρων είναι πολύ αργή αφού γίνεται κάθε χρόνο ενώ από την άλλη πλευρά το κόστος συντήρησης του συστήματος παρακολούθησης και είσπραξης της φορολογίας είναι πάρα πολύ μεγάλο.

Ταυτόχρονα, τα Φυσικά Πρόσωπα έχουν πολύ μεγάλο κόστος που σχετίζεται κυρίως με την καταγραφή των συναλλαγών τους αλλά και με τη διαδικασία συμπλήρωσης των φορολογικών δηλώσεων. Η συμπλήρωση των φορολογικών δηλώσεων μάλιστα είναι μια ιδιαίτερα επίπονη διαδικασία και για ανθρώπους που δεν έχουν ιδιαίτερες λογιστικές ή οικονομικές γνώσεις γίνεται αδύνατη. Στο σημείο αυτό ο φορολογούμενος πολλές φορές καταφύγει στην συμβουλή επαγγελματιών φοροτεχνικών και λογιστών γεγονός που επιβαρύνει ακόμη περισσότερο το συνολικό κόστος. Τέλος, σε αυτό θα πρέπει να συνυπολογιστεί και ο χρόνος αναμονής για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων στις αρμόδιες ΔΟΥ.

2.4 Στατιστικά στοιχεία φορολογίας εισοδήματος

Ο Πίνακας 2.1 παρακάτω δείχνει της κλίμακες φορολογίας εισοδήματος στην ελληνική οικονομία:

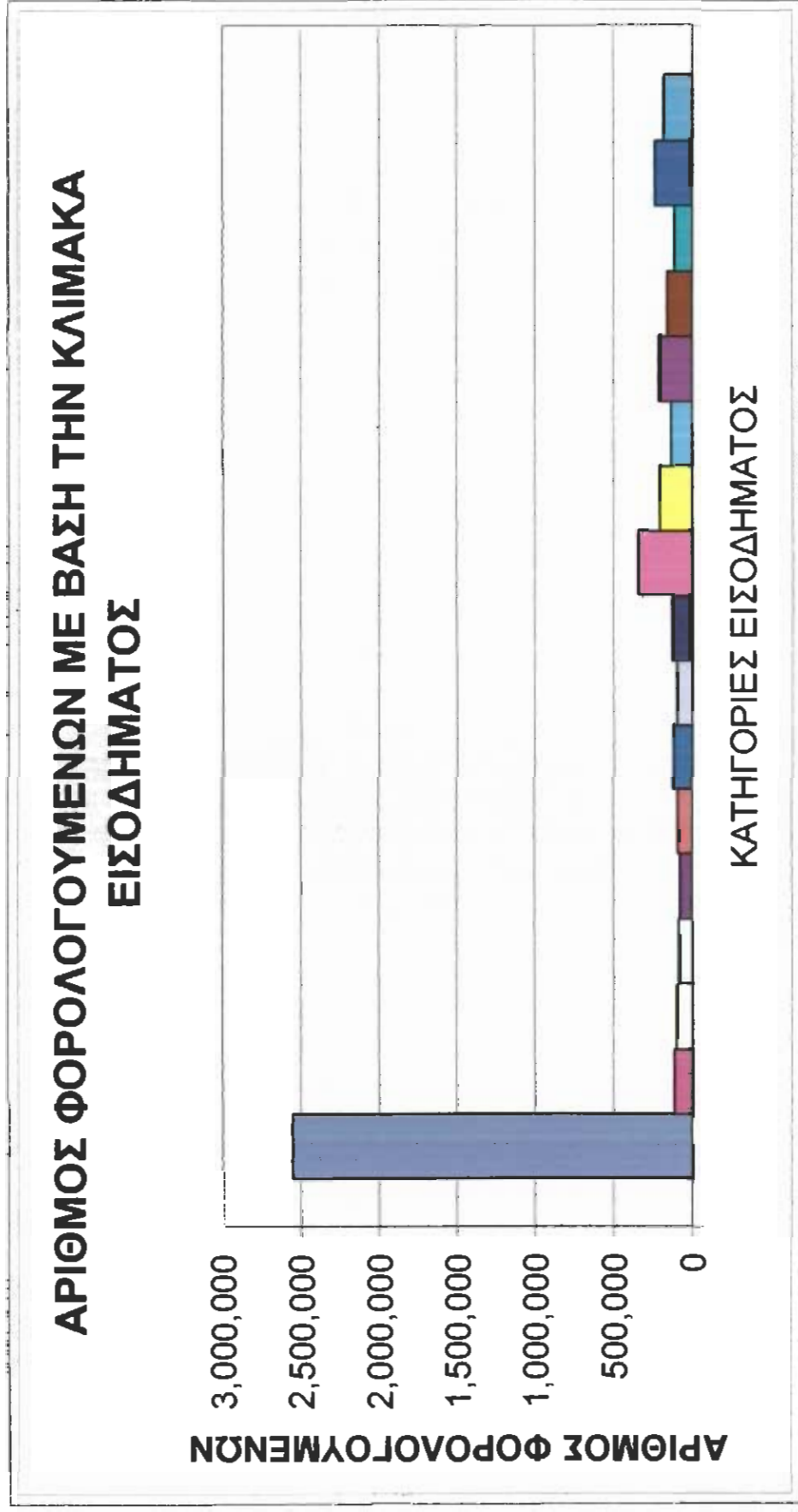
Πίνακας 2.1:

ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΔΡΧ	
1	ΕΩΣ < 500
2	500 - 1000
3	1000 - 1055
4	1055 - 1500
5	1500 - 1600
6	1600 - 2000
7	2000 - 2500
8	2500 - 2637,5
9	2637,5- 2710
10	2710 - 3000
11	3000 - 3500
12	3500 - 4000
13	4000 - 4220
14	4220 - 4335
15	4335 - 4500
16	4500 - 5000
17	5000 - 5500
18	5500 - 6000
19	6000 - 6500
20	6500 - 7000

21	7000 - 7385
22	7385 - 7500
23	7500 - 7580
24	7580 - 8000
25	8000 - 9000
26	9000 -10000
27	10000 -11000
28	11000 -12000
29	12000 -13000
30	13000 -14000
31	14000 -15000
32	15000 -15825
33	15825 -16235
34	16235 ΚΑΙ ΑΝΩ

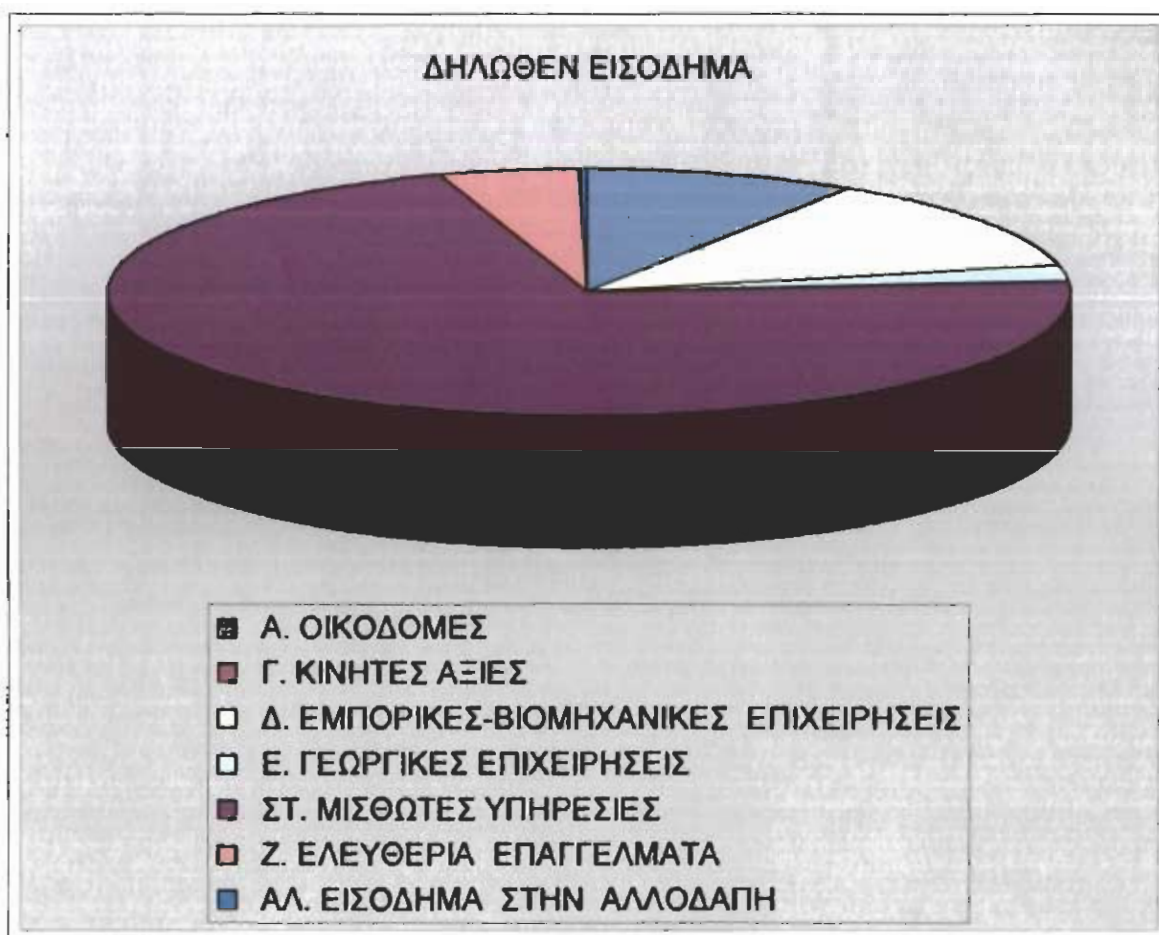
Παράλληλα, στο Σχήμα 2.1 παρουσιάζεται η κατανομή των Φυσικών Προσώπων με βάση τις κλίμακες φορολογίας εισοδήματος στην οποία ανήκουν. Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των φορολογούμενων συγκεντρώνεται στην πρώτη κλίμακα εισοδήματος. Από την άλλη πλευρά, η κατανομή είναι περίπου ομοιόμορφη για τις υπόλοιπες κατηγορίες εισοδήματος.

Σχήμα 2.1:

Στη συνέχεια, στο Σχήμα 2.2 παρουσιάζεται το δηλωθέν εισόδημα για το 2001 με βάση την πηγή προέλευσης του. Όπως είναι φανερό το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος είναι αυτό που προέρχεται από μισθωτές υπηρεσίες.

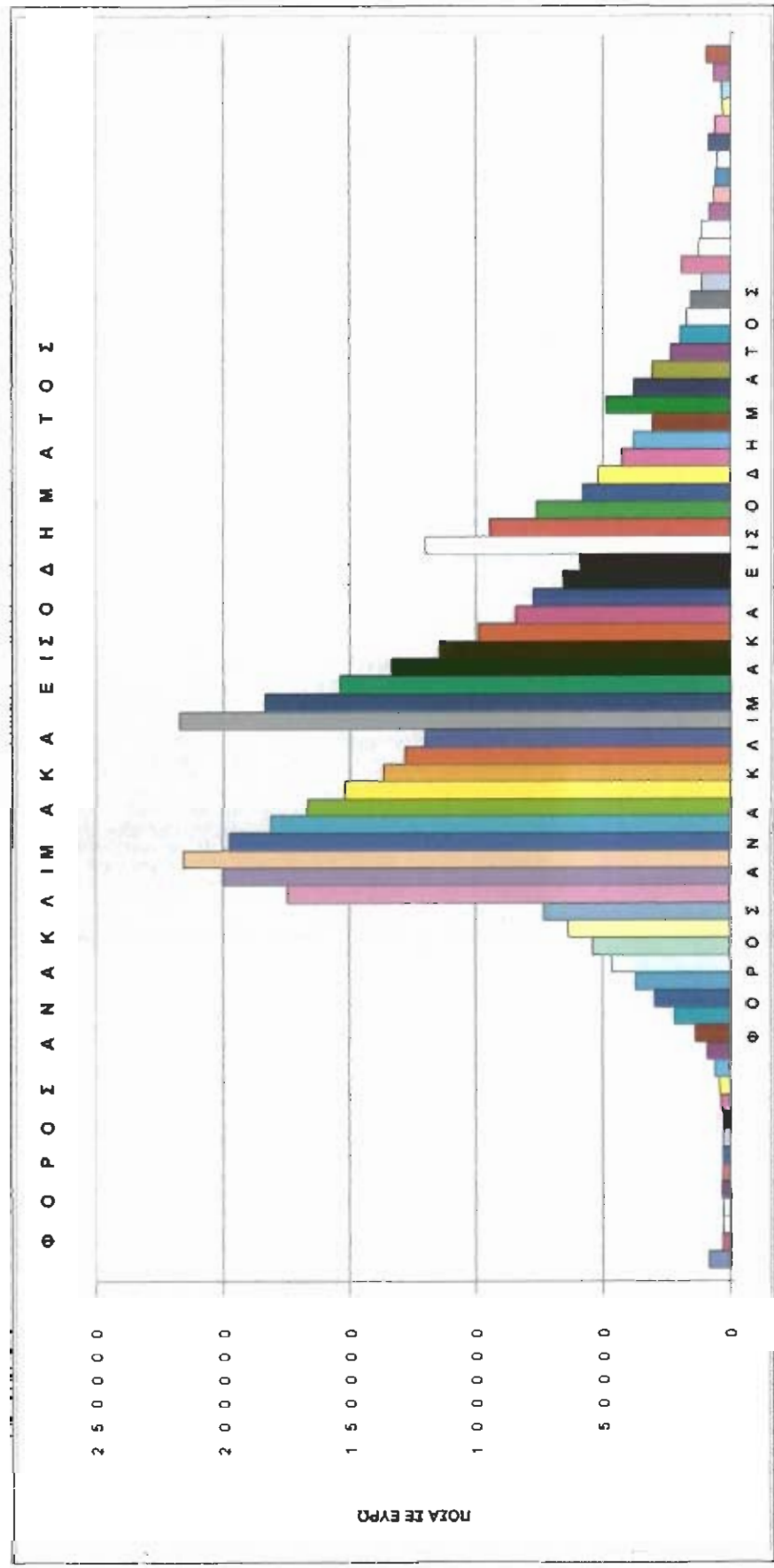
Σχήμα 2.2:

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2002, ΓΓΠΣ

Στο Σχήμα 2.3 στη συνέχεια παρουσιάζεται ο συνολικός φόρος ανά κλίμακα εισοδήματος για το 2001. Σε αυτή την περίπτωση φαίνεται πως το μεγαλύτερο μέρος προέρχεται από τις μεσαίες κλίμακες εισοδήματος ενώ τα φορολογικά βάρη είναι πάρα πολύ μικρά για τις ακραίες κλίμακες εισοδήματος.

Σχήμα 2.3:

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2002, ΓΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

3

Ο ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ

3. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

3.1 Εισαγωγή

Στη συγκεκριμένη ενότητα θα παρουσιαστεί ένας από τους βασικότερους έμμεσους φόρους, ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ). Καθημερινά, κάθε καταναλωτής αλλά και κάθε παραγωγός μέσω των συναλλαγών που κάνει καταβάλλει τον ΦΠΑ. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα φόρο που καταβάλλεται στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην Ελλάδα ο ΦΠΑ πρωτοεφαρμόστηκε το 1987 σύμφωνα με το Νόμο 1642/86. Παρ' όλο που το νομοθετικό πλαίσιο επιβολής του φόρου έχει πλέον αλλάξει – πλέον ισχύει ο Νόμος 2859/2000 – το βασικό πλαίσιο εφαρμογής του νόμου παραμένει το ίδιο.

3.2 Η έννοια της Προστιθέμενης Αξίας

Πριν αναλυθούν οι λεπτομέρειες που σχετίζονται με την εφαρμογή του ΦΠΑ θεωρείται σκόπιμη η ανάλυση της έννοιας της προστιθέμενης αξίας ενός αγαθού από καθαρά οικονομική σκοπιά.

Κάθε αγαθό πριν φτάσει στα χέρια του τελικού του χρήστη (είτε αυτός είναι καταναλωτής είτε παραγωγός) περνάει μέσα από μια παραγωγική διαδικασία. Η παραγωγική διαδικασία μπορεί να περιλαμβάνει:

- Μόνο ένα στάδιο παραγωγής
- Πολλά στάδια παραγωγής

Στην περίπτωση του μοναδικού σταδίου παραγωγής, το προϊόν εισέρχεται ως πρώτη ύλη στην επιχείρηση και μετά από μια συγκεκριμένη παραγωγική διαδικασία, εξέρχεται ως τελικό προϊόν. Η διαφορά της αξίας του τελικού προϊόντος από την αξία της πρώτης ύλης ονομάζεται Προστιθέμενη Αξία του αγαθού.

Για παράδειγμα, σε ένα εργοστάσιο συσκευασίας αγροτικών προϊόντων, οι ντομάτες αγοράζονται από τον αγρότη, συσκευάζονται και προσφέρονται στον καταναλωτή. Η διαφορά της τελικής τιμής του συσκευασμένου προϊόντος από την τιμή που αυτό αγοράστηκε από τον παραγωγό του αποτελεί την προστιθέμενη αξία του.

Αντίστοιχα, στην περίπτωση των πολλαπλών σταδίων παραγωγής, η πρώτη ύλη εισέρχεται στην παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης και από εκεί το προϊόν εισέρχεται με τη σειρά του στην παραγωγική διαδικασία μιας άλλης επιχείρησης. Κ.ο.κ. μέχρι να εξέλθει στην αγορά ως τελικό προϊόν. Σε καθένα από τα παραπάνω στάδια, το προϊόν έχει μια προστιθέμενη αξία. Για παράδειγμα, αν η συσκευασμένη ντομάτα του παραπάνω παραδείγματος αγοραστεί από ένα εστιατόριο και σερβιριστεί στους πελάτες ως ντοματοσαλάτα, η προστιθέμενη αξία του προϊόντος «ντοματοσαλάτα» μπορεί να διακριθεί σε δύο μέρη:

- Στην προστιθέμενη αξία που προέκυψε από την συσκευασία της ντομάτας
- Στην προστιθέμενη αξία που προέκυψε από την μετατροπή της ντομάτας σε ντοματοσαλάτα.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία που σχετίζεται με το ΦΠΑ και οι δύο παραπάνω περιπτώσεις⁶ (εφόσον οι προστιθέμενες αξίες είναι θετικές) αποτελούν αντικείμενο φορολογίας. Ποιο συγκεκριμένα, τώρα ο ΦΠΑ επιβάλλεται ως ένα ποσοστό επί τοις εκατό (συντελεστής φορολογίας) επί της προστιθέμενης αξίας του προϊόντος.

Για παράδειγμα, ας υποθεθεί ότι ο συντελεστής του ΦΠΑ είναι 10% και ότι ένα κατάστημα ρούχων αγοράζει εμπορεύματα αξίας 3.000 €. Το κατάστημα ρούχων θα πρέπει να πληρώσει στον προμηθευτή του 3.300 € (δηλαδή 3.000 € το κόστος αγοράς των εμπορευμάτων και επιπλέον $300(=3000 \cdot 10\%)$ € την αξία του ΦΠΑ). Στη συνέχεια έστω ότι το κατάστημα πούλησε τα εμπορεύματα για 3.500 €. Ο πελάτης του καταστήματος θα πληρώσει 3.850 € (δηλαδή 3.500 € το κόστος αγοράς των εμπορευμάτων συν $350(=3.500 \cdot 10\%)$ € την αξία του ΦΠΑ). Τέλος, το κατάστημα όταν έρθει η ώρα να καταβάλλει το ΦΠΑ στο Δημόσιο θα πρέπει να πληρώσει τη διαφορά μεταξύ του ΦΠΑ που εισπράχθηκε κατά την πώληση (350 €) από το ΦΠΑ που πληρώθηκε κατά την αγορά (300 €) δηλαδή 50 €.

Αν αντί της παραπάνω διαδικασίας αφαιρεθεί από την τελική τιμή πώλησης των εμπορευμάτων η τιμή της αγοράς τους από τον προμηθευτή θα απομείνουν 500 € τα οποία σύμφωνα με την

⁶ Στην πράξη και η πρώτη περίπτωση περιλαμβάνει δύο στάδια παραγωγής. Το πρώτο αφορά την παραγωγή ντομάτας από τον αγρότη και το δεύτερο την συσκευασία της ντομάτας. Για την ευκολότερη κατανόηση όμως της έννοιας της στο παραπάνω παράδειγμα, προστιθέμενης αξίας παραλείπεται η προστιθέμενη αξία στο στάδιο της παραγωγής.

παραπάνω ανάλυση εκφράζουν την προστιθέμενη αξία του τελικού προϊόντος. Το 10% της προστιθέμενης αξίας είναι πάλι 50 €.

3.3 Η εφαρμογή του ΦΠΑ

Η παραπάνω ανάλυση της έννοιας του ΦΠΑ έδειξε πως ουσιαστικά κάθε προϊόν ή κάθε υπηρεσία που γίνεται αντικείμενο συναλλαγής στα πλαίσια της ελληνικής οικονομίας (αλλά και της ευρύτερης οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης) θα πρέπει να περιλαμβάνει στην τιμή του και το αντίστοιχο κόστος του ΦΠΑ. Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά ο συντελεστής υπολογισμού του ΦΠΑ, οι κατηγορίες προσώπων που είναι υποχρεωμένες να τον καταβάλλουν καθώς και τα είδη των συναλλαγών που περιλαμβάνει.

Οι συντελεστές με βάση τους οποίους υπολογίζεται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας έχουν υποστεί πάρα πολλές μεταβολές από το 1987 που πρωτοεφαρμόστηκε ο φόρος έως σήμερα. Κατ' αυτό τον τρόπο, το 1987 και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990 στην αγορά θα μπορούσε κάποιος να συναντήσει φορολογικούς συντελεστές 36%, 25%, 18% , 8% και 4%. Μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992) όμως και τη γενικότερη πορεία των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την οικονομική και νομισματική ολοκλήρωση αποφασίσθηκε και η εναρμόνιση των συντελεστών ΦΠΑ μεταξύ των χωρών –μελών. Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, σήμερα (10 χρόνια μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και τρία μετά την νομισματική ένωση και την υιοθέτηση του ευρώ) ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ για την Ελλάδα είναι 18% ενώ υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις που αφορούν τα τρόφιμα και τα οικοδομικά υλικά (συντελεστής ΦΠΑ 8%) και για τα βιβλία, τις εφημερίδες, τα περιοδικά, τα εισιτήρια θεάτρου (συντελεστής ΦΠΑ 4%).

Ταυτόχρονα, το Ελληνικό Δημόσιο μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου παρέχει απαλλαγές σε επιχειρήσεις που κατασκευάζουν νέες παραγωγικές μονάδες σε παραμεθόριες περιοχές ή σε περιοχές με έντονα αναπτυξιακά προβλήματα⁷.

Υποκείμενα του ΦΠΑ είναι όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων εφόσον ασκούν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα στα πλαίσια της ελληνικής επικράτειας ενώ από την

⁷ Τέτοιες περιοχές για παράδειγμα είναι τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, η ευρύτερη περιοχή της Θράκης καθώς και η Ήπειρος.

καταβολή του φόρου εξαιρούνται το Ελληνικό Δημόσιο καθώς και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Δήμοι, Κοινότητες κτλ.) για πράξεις όμως που σχετίζονται μόνο με την άσκηση εξουσίας και όχι για πράξεις που συνεπάγονται οικονομική δραστηριότητα. Για παράδειγμα, η έκδοση πιστοποιητικών γεννήσεως από το Δήμο δεν περιλαμβάνει ΦΠΑ στο κόστος της ενώ η παροχή ύδρευσης και αποχέτευσης περιλαμβάνει. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί πως το Ελληνικό Δημόσιο και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου είναι υποχρεωμένα να καταβάλλουν ΦΠΑ όταν αγοράζουν αγαθά.

Αντικείμενα φορολογίας του ΦΠΑ αποτελούν

- Οποιαδήποτε παράδοση αγαθών και παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιείται στα πλαίσια της ελληνικής επικράτειας.
- Οποιαδήποτε εισαγωγή αγαθών στο εσωτερικό της χώρας⁸
- Οποιαδήποτε απόκτηση αγαθών που προέρχονται από χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρέπει να σημειωθεί πως σύμφωνα με την νομοθεσία απαλλάσσονται από το ΦΠΑ τα αγαθά που προορίζονται για εξαγωγές καθώς και ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών όπως η νοσοκομειακή και ιατρική περίθαλψη και οι ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Από τον ΦΠΑ απαλλάσσονται επίσης και τα κεφαλαιουχικά αγαθά, δηλαδή τα αγαθά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή άλλων αγαθών, όπως π.χ. τα μηχανήματα που χρησιμοποιούν τα εργοστάσια, τα μεταφορικά τους μέσα κττλ.

Τέλος, όσον αφορά την καταβολή του ΦΠΑ στο Ελληνικό Δημόσιο πρέπει να επισημανθεί ότι αυτή γίνεται σε δύο στάδια:

- Το πρώτο περιλαμβάνει τις περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ.
- Το δεύτερο περιλαμβάνει τις εκκαθαριστικές δηλώσεις ΦΠΑ.

Κάθε πρόσωπο που υποχρεούται να καταβάλει ΦΠΑ πρέπει να ακολουθήσει της συγκεκριμένη διαδικασία. Η περιοδική (ή προσωρινή) δήλωση ουσιαστικά αποτελείται από μια κατάσταση στην

⁸ Σημειώνεται εδώ ότι ως εισαγόμενα θεωρούνται τα αγαθά που προέρχονται από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

οποία είναι καταγεγραμμένες οι συναλλαγές του φορολογούμενου κατά την περίοδο που προηγήθηκε καθώς και ο φόρος που εισπράχθηκε.

Η περίοδος για την οποία υποβάλλεται η προσωρινή δήλωση καθώς και η προθεσμία υποβολής ορίζεται ως εξής:

- Για όσους δεν έχουν υποχρέωση τήρησης λογιστικών βιβλίων ή τηρούν λογιστικά βιβλία Α' Κατηγορίας η προθεσμία ορίζεται ως το πρώτο εικοσαήμερο του επόμενου μήνα που ακολουθεί κάθε τρίμηνο του έτους. Το τρίμηνο δηλαδή είναι η περίοδος.
- Για όσους τηρούν λογιστικά βιβλία Β' Κατηγορίας η προθεσμία αφορά το πρώτο εικοσαήμερο του μήνα που ακολουθεί κάθε δίμηνο του έτους. Το δίμηνο δηλαδή είναι η περίοδος.
- Για όσους τηρούν λογιστικά βιβλία Γ' Κατηγορίας η προθεσμία αφορά το πρώτο εικοσαήμερο κάθε μήνα ενώ η περίοδος είναι ο μήνας.

Από την άλλη πλευρά η εκκαθαριστική δήλωση υποβάλλεται από τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις μετά την λήξη της διαχειριστικής τους περιόδου (λογιστικού έτους) με βάση τα λογιστικά βιβλία που τηρούν:

- Οι επιχειρήσεις με λογιστικά βιβλία Α και Β κατηγορίας υποβάλλουν εκκαθαριστική δήλωση ΦΠΑ για το προηγούμενο λογιστικό έτος μέσα στους δύο πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους.
- Οι επιχειρήσεις με λογιστικά βιβλία Γ' Κατηγορίας υποβάλλουν εκκαθαριστική δήλωση ΦΠΑ για το προηγούμενο λογιστικό έτος μέχρι την 10^η Μαΐου του τρέχοντος λογιστικού έτους.

Όπως είναι φυσικό, η υποβολή τόσο των περιοδικών όσο και των εκκαθαριστικών δηλώσεων συνοδεύεται και με την καταβολή του αντίστοιχου ΦΠΑ στο Δημόσιο.

3.4 Τα βασικά χαρακτηριστικά του ΦΠΑ

Μετά τη σύντομη και περιεκτική περιγραφή του τρόπου εφαρμογής του ΦΠΑ στα πλαίσια της ελληνικής οικονομίας κρίνεται σκόπιμη η επισήμανση κάποιων σημείων που χαρακτηρίζουν την λειτουργία του.

Ένα από αυτά τα βασικά σημεία έχει να κάνει με το γεγονός ότι ο ΦΠΑ είναι ένας γενικός φόρος που επιβάλλεται σε όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες και σε όλα τα στάδια των συναλλαγών. Όλα τα αγαθά εξισώνονται με βάση οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα τους και το μόνο χαρακτηριστικό τους που ενδιαφέρει τις φορολογικές αρχές είναι τα στάδια παραγωγής⁹ από τα οποία πέρασε το προϊόν μέχρι να καταλήξει στον τελικό καταναλωτή. Όσο περισσότερα μάλιστα είναι αυτά τα στάδια παραγωγής τόσο μεγαλύτερος θα είναι και ο ΦΠΑ που αντιστοιχεί στο τελικό προϊόν. Με άλλα λόγια τόσο μεγαλύτερη θα είναι η προστιθέμενη αξία του προϊόντος και συνεπώς τόσο μεγαλύτερος ο φόρος που της αναλογεί.

Σημαντικό να τονιστεί εδώ είναι και το γεγονός ότι ο ΦΠΑ είναι ουσιαστικά ένας ουδέτερος φόρος που δεν μπορεί να ενσωματωθεί στο κόστος παραγωγής του προϊόντος,. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ίδια τη φύση του φόρου, στην χρήση δηλαδή της προστιθέμενης αξίας ως φορολογητέας ύλης. Κάτι τέτοιο έχει ως αποτέλεσμα την κατανομή του φόρου σε όλα τα στάδια της παραγωγής του προϊόντος και όχι τη επιβάρυνση του τελικού καταναλωτή με το σύνολο του φόρου.

Ένα άλλο γνώρισμα του ΦΠΑ σχετίζεται με την ισοτιμία που μεταχειρίζεται τόσο τα εισαγόμενα όσο και τα εγχώρια προϊόντα. Ο ΦΠΑ είναι ο ίδιος και για τις δύο κατηγορίες προϊόντων, με αποτέλεσμα να μην δημιουργούνται διαφορές στην τιμή εξαιτίας του φόρου που θα οδηγούσαν τον καταναλωτή στο να επιλέξει το ένα ή το άλλο προϊόν. Για παράδειγμα, ένα τα εγχώρια ρούχα είχαν συντελεστή ΦΠΑ 8% και τα εισαγόμενα ρούχα ίδιας ποιότητας και ίδιου κόστους παραγωγής είχαν συντελεστή ΦΠΑ 18% τότε ο καταναλωτής με βάση την τιμή θα επέλεγε πάντα τα εγχώρια ρούχα. Κάτι τέτοιο όμως αποτελεί καθαρή παράβαση των όρων ανταγωνισμού της αγοράς αφού το κράτος

⁹ Ως στάδιο παραγωγής δεν εννοείτε το διαφορετικό μέρος της παραγωγικής διαδικασίας μέσα στην ίδια επιχείρησης αλλά η αγορά του προϊόντος από μια επιχείρηση για την περαιτέρω επεξεργασία του μέχρι αυτό να φτάσει στην τελική του μορφή.

ουσιαστικά θα προστάτευε με αυτό τον τρόπο τα εγχώρια προϊόντα. Μια τέτοια συμπεριφορά όμως θα μπορούσε να οδηγήσει σε περαιτέρω «στρεβλώσεις» στην αγορά¹⁰.

Ήδη παραπάνω σημειώθηκε πως οι εξαγωγές δεν υπόκεινται στο καθεστώς της καταβολής ΦΠΑ. Αυτό έχει σαν συνέπεια, τη σημαντική μείωση του κόστους των εξαγωγών τόσο μέσω της μείωσης της τιμής που θα έχει το εξαγόμενο προϊόν στο εξωτερικό όσο και μέσω της σημαντικής μείωσης του φόρτου εργασίας των υπηρεσιών που ασχολούνται με τις εξαγωγές όπως π.χ. τα τελωνεία και οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορίου και του Υπουργείου Οικονομικών. Και οι δύο μειώσεις έχουν σαν αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση της ανταγωνιστικότητας του εξαγόμενου προϊόντος.

Παράλληλα, παραπάνω επισημάνθηκε πως τα επενδυτικά (ή κεφαλαιουχικά) αγαθά απαλλάσσονται από την καταβολή ΦΠΑ. Για την ακρίβεια, τα αγαθά αυτά δεν απαλλάσσονται ολοκληρωτικά. Ο ΦΠΑ καταβάλλεται κανονικά αλλά από εκεί και πέρα και σύμφωνα με ότι ορίζει η σχετική νομοθεσία επιστρέφεται στο υποκείμενο του φόρου μέρος ή το σύνολο του καταβεβλημένου φόρου. Το πλεονέκτημα αυτό συμβάλλει σημαντικά στη μείωση του κόστους παραγωγής του παραγόμενου προϊόντος και αποτελεί ένα σημαντικό κίνητρο ώστε οι επιχειρήσεις να προχωρήσουν σε εκσυγχρονισμό και αντικατάσταση του κεφαλαιουχικού τους εξοπλισμού. Με τη σειρά του κάτι τέτοιο έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους.

Παρ' όλα αυτά όμως, ο ΦΠΑ έχει και κάποια βασικά μειονεκτήματα. Το πρώτο από αυτά σχετίζεται με τις διαδικασίες καταβολής του φόρου. Οι διαδικασίες αυτές που ήδη αναφέρθηκαν παραπάνω, είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες και πολύπλοκες με αποτέλεσμα να λειτουργούν ως αντικίνητρα για την καταβολή του φόρου και ουσιαστικά να αποτελούν καλές δικαιολογίες για αύξηση της φοροδιαφυγής. Παράλληλα, η ίση μεταχείριση των εισαγόμενων με τα εγχώρια προϊόντα στερεί από

¹⁰ Για παράδειγμα, η χώρα από την οποία προέρχεται το εισαγόμενο προϊόν θα μπορούσε να εφαρμόσει μια παρόμοια πολιτική «επιλεκτικών» συντελεστών ΦΠΑ για τα εκεί ελληνικά εισαγόμενα προϊόντα. Όσο και αν φαίνεται τραβηγμένο, το παραπάνω παράδειγμα δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα. Κατά τη δεκαετία του 1990 η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβάρυνε με κάποιους έμμεσους φόρους των εισαγόμενων από τις ΗΠΑ χάλυβα με αποτέλεσμα να μειωθεί σημαντικά η ζήτηση του και να αυξηθεί η ζήτηση του Ευρωπαϊκού χάλυβα. Οι ΗΠΑ με τη σειρά τους επέβαλλαν υψηλούς εισαγωγικούς φόρους σε μια σειρά από Ευρωπαϊκά προϊόντα ως αντίποινα και η όλη κατάσταση οδήγησε σε μια μορφή εμπορικού πολέμου που επιλύθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου προς όφελος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

την κρατική πολιτική ένα βασικό μέσο στήριξης της εγχώριας οικονομίας που θα μπορούσε σε ορισμένες περιπτώσεις να λειτουργήσει θετικά για τα εγχώρια προϊόντα και να μην προκαλέσει τις στρεβλώσεις που ήδη αναφέρθηκαν¹¹.

3.5 Στατιστικά στοιχεία καταβολής ΦΠΑ

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν κάποια στατιστικά στοιχεία που σχετίζονται με την καταβολή ΦΠΑ για το οικονομικό έτος 2002. Τα στοιχεία προέρχονται από τον Δικτυακό Τόπο του συστήματος TAXISNET και αφορούν τον σύνολο των φυσικών και νομικών προσώπων της χώρας που είναι υποχρεωμένα να καταβάλλουν ΦΠΑ. Η κατανομή γίνεται με βάση την περιφέρεια που είναι εγκατεστημένα τα πρόσωπα αυτά.

Ο Πίνακας 3.1 παρακάτω παρουσιάζει της Περιφέρειες της χώρας:

Πίνακας 3.1:

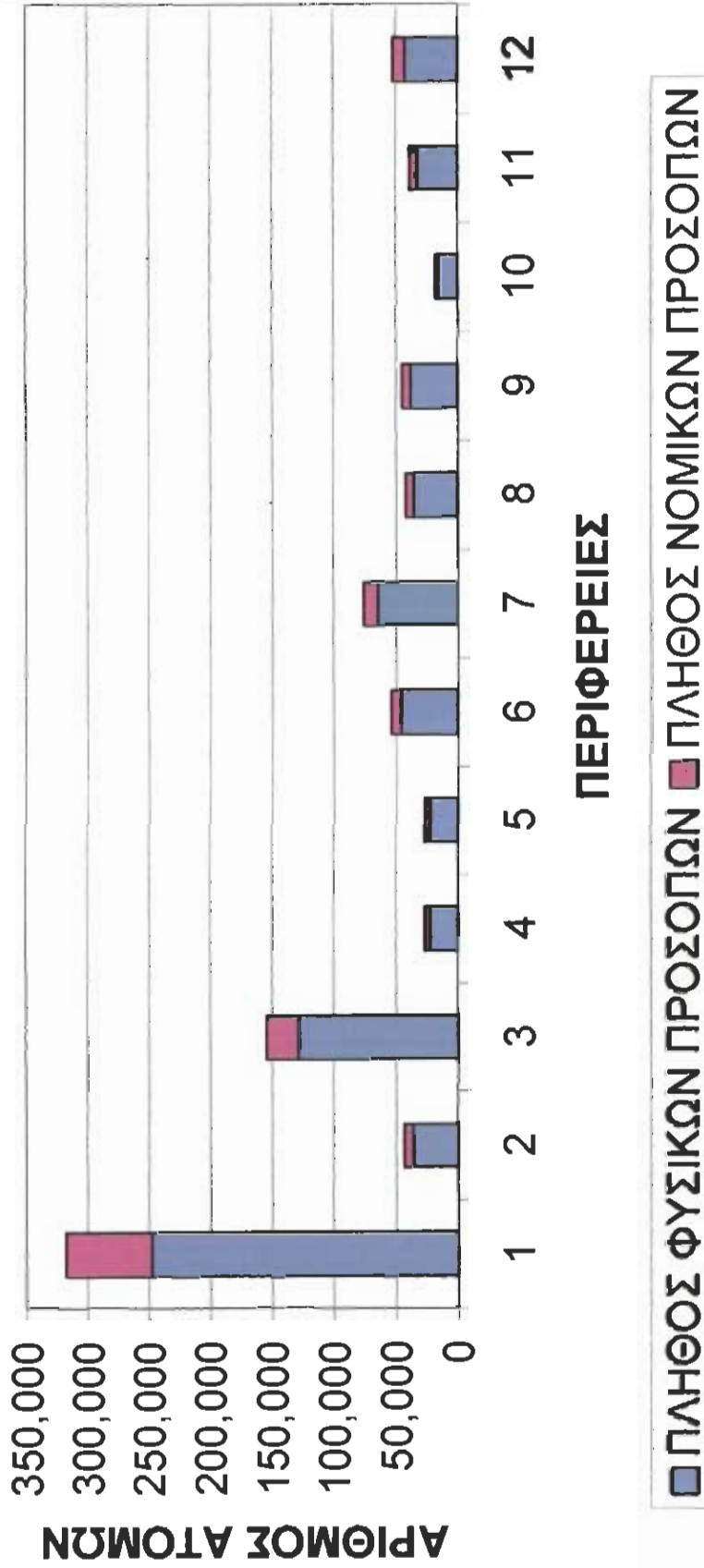
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	
1	ΑΤΤΙΚΗΣ(ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ,ΔΥΤΙΚΗ,ΑΘΗΝΑ,ΠΕΙΡΑΙΑΣ)
2	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
3	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
4	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

¹¹ Το επιχείρημα αυτό δεν έχει πάρα πολλούς υποστηρικτές σήμερα αφού ο μόνος τρόπος για να βελτιώσει τη θέση της μια οικονομία στην παγκοσμιοποιημένη αγορά είναι μέσω της αύξησης της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της και όχι μέσω τεχνητών εμποδίων πρόσβασης στην εγχώρια αγορά.

5	ΗΠΕΙΡΟΥ
6	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
7	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
8	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
9	ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΥ
10	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
11	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ(ΚΥΚΛΑΔΕΣ,ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ)
12	ΚΡΗΤΗΣ

Το Σχήμα 3.1 παρακάτω παρουσιάζει διαγραμματικά τον αριθμό των φυσικών και νομικών προσώπων που κατά το έτος 2002 κατέβαλλαν ΦΠΑ.

ΠΛΗΘΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΥΝ ΦΠΑ

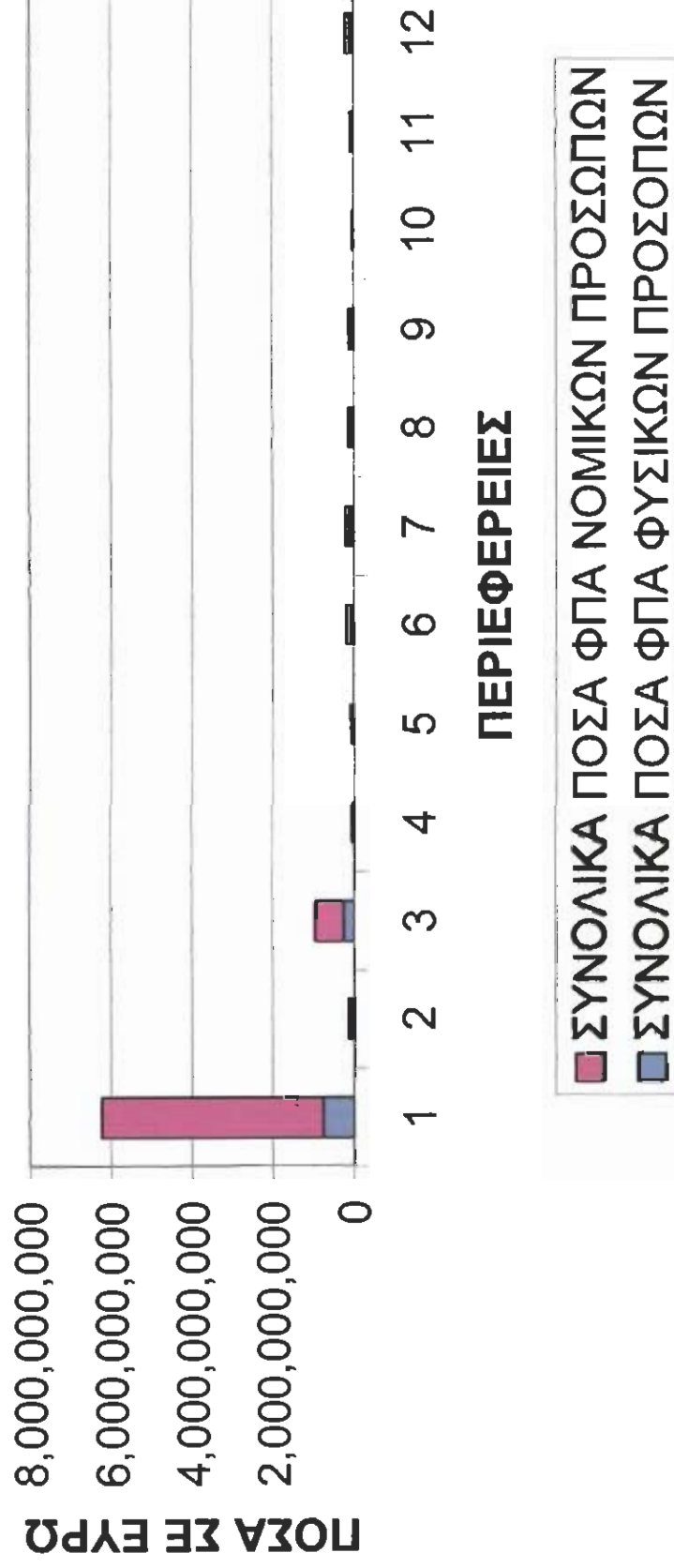

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2002, ΓΓΠΣ

Όπως φαίνεται από το παραπάνω σχήμα ο αριθμός των Φυσικών Προσώπων (ελεύθερων επαγγελματιών) που καταβάλλουν ΦΠΑ είναι κατά πολύ μεγαλύτερος των αντίστοιχων νομικών προσώπων. Παράλληλα η μεγαλύτερη συγκέντρωση και των δύο κατηγοριών παρατηρείται στην Περιφέρεια Αττικής.

Στη συνέχεια το Σχήμα 3.2 παρουσιάζει τα ποσά που κατέβαλλαν τα Φυσικά και τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικά Δικαίου κατά το οικονομικό έτος 2002. όπως φαίνεται από το Σχήμα το μεγαλύτερο μέρος του καταβαλλόμενου ΦΠΑ προέρχεται από την περιφέρεια Αττικής, όπου είναι συγκεντρωμένο το μεγαλύτερο μέρος του παραγωγικού δυναμικού της χώρας ή / και έχουν την έδρα τους οι περισσότερες επιχειρήσεις. Παράλληλα, σημαντικά – αλλά όχι όσο η Περιφέρεια της Αττικής – συνεισφέρει στα έσοδα του ΦΠΑ και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας που περιλαμβάνει την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης.

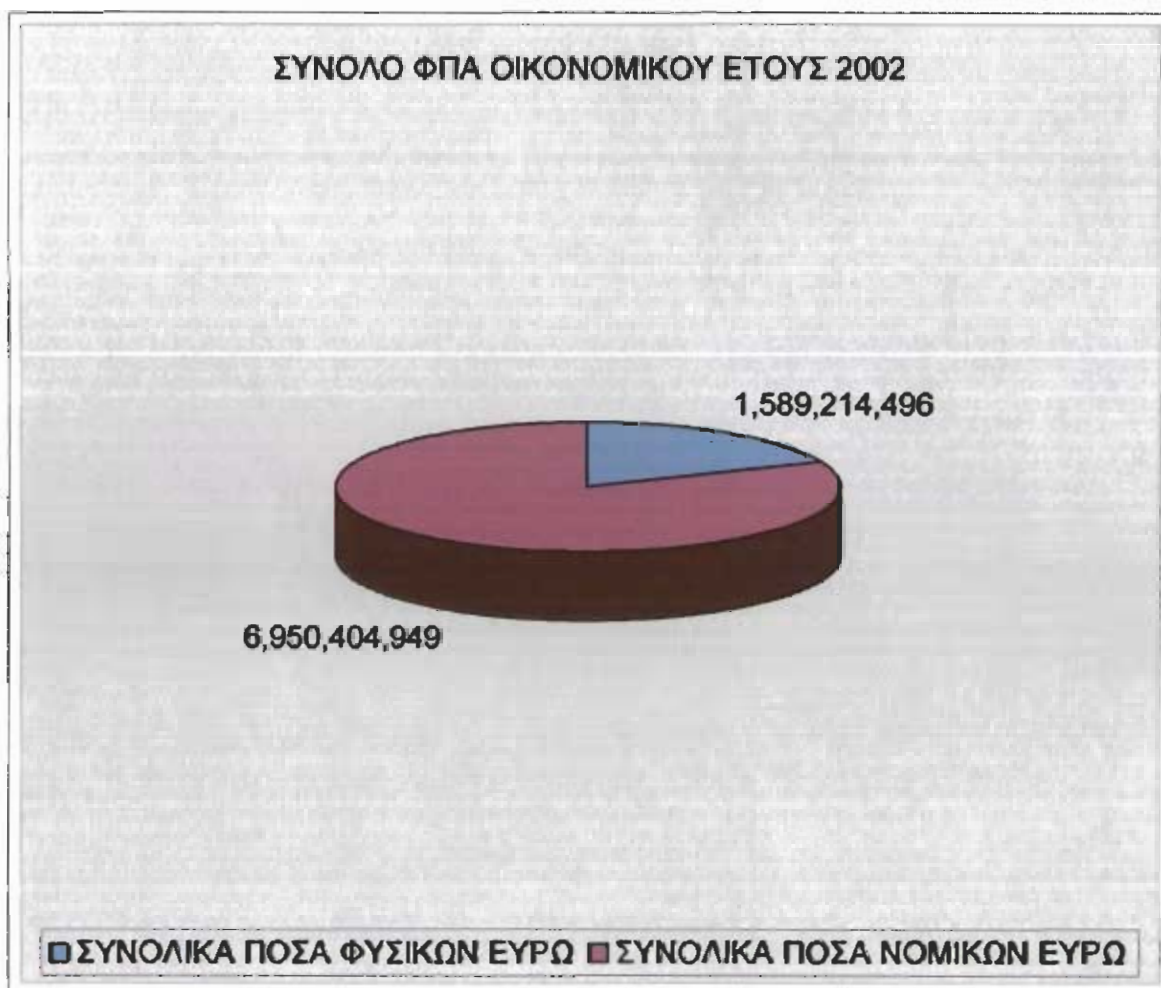
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΦΠΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (σε ευρώ)

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΛΕΑΤΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2002, ΓΓΠΣ

Το Σχήμα 3.3 παρακάτω παρουσιάζει τη συμμετοχή των Φυσικών και των Νομικών Προσώπων στο σύνολο των εσόδων του ΦΠΑ για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Σχήμα 3.3:

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2002, ΓΓΠΣ

Το σύνολο των εσόδων του ΦΠΑ για το οικονομικό έτος 2002 είναι 8.539.619.445 ευρώ. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προέρχεται από τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

4

ΔΙΚΤΥΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

4. ΔΙΚΤΥΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Ένα δίκτυο υπολογιστών είναι ένα σύστημα επικοινωνίας δεδομένων που συνδέει δύο ή περισσότερους αυτόνομους και ανεξάρτητους υπολογιστές ή ανεξάρτητες περιφερειακές συσκευές.

Δύο υπολογιστές θεωρούνται διασυνδεδεμένοι όταν μπορούν να ανταλλάσσουν μεταξύ τους πληροφορίες.

4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Τα δίκτυα δημιουργήθηκαν για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες που προέκυψαν από την εξάπλωση της χρήσης των υπολογιστών.

Βασικός σκοπός της ύπαρξης των δικτύων είναι ο διαμερισμός των πόρων του συστήματος και η ανταλλαγή πληροφοριών κάθε μορφής (προγράμματα ,αρχεία,δεδομένα).Πόροι του συστήματος μπορεί να είναι είτε υλικό (hardware),π.χ. υπολογιστές,εκτυπωτές,plotters,σκληροί δίσκοι, είτε λογισμικό (software),π.χ. δεδομένα,προγράμματα εφαρμογών, υπηρεσίες.

Τα προγράμματα ,τα δεδομένα και οι συσκευές (σκληροί δίσκοι,εκτυπωτές,κλπ) είναι διαθέσιμα για οποιονδήποτε είναι συνδεδεμένος στο δίκτυο,ανεξάρτητα από την φυσική του θέση. Με τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται εξοικονόμηση χρημάτων,αύξηση της απόδοσης του συστήματος ,κεντρικός έλεγχος και εύκολη επεκτασιμότητα.

Σε ένα δίκτυο μπορούμε να έχουμε ανταλλαγή δεδομένων, προγραμμάτων , χρήση κοινών βάσεων δεδομένων , αρχείων, αποστολή μηνυμάτων(electronic mail)

Επιπλέον ,ανεξάρτητα της τεχνολογίας , ένα δίκτυο είναι ένα πανίσχυρο μέσο επικοινωνίας ανθρώπων που βρίσκονται σε διαφορετικά μέρη.

4.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Η αρχιτεκτονική των δικτύων καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι υπολογιστές και οι λοιπές συσκευές συνδέονται μεταξύ τους για να σχηματίσουν ένα σύστημα επικοινωνίας που θα επιτρέπει στους χρήστες να διαμοιράζονται πληροφορίες και συσκευές του δικτύου.

Σε ένα δίκτυο δεδομένων περιλαμβάνονται:

Τερματικοί κόμβοι. Ελέγχουν τους πόρους του δικτύου(λογισμικό και υλικό).

Υποδίκτυα. Φυσικά μέσα μετάδοσης ,πρωτόκολλα επικοινωνίας , τοπολογία,τερματικοί κόμβοι, πόροι ποθ μπορούν να διαφέρουν πολύ ανά υποδίκτυο.

Συσκευές Διασύνδεσης. Διασυνδέουν τα ετερογενή υποδίκτυα έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η επικοινωνία τερματικών κόμβων που βρίσκονται σε διαφορετικά υποδίκτυα.

4.3 ΕΙΔΗ ΔΙΚΤΥΩΝ

Με βάση την γεωγραφική ανάπτυξη διακρίνονται σε:

Δίκτυα ευρείας περιοχής(wide area networks,WAN) ,που καλύπτουν αποστάσεις μερικών χιλιομέτρων (συνήθως άνω των 5 χλμ) στην ίδια πόλη , μέχρι χιλιάδων χιλιομέτρων σε διαφορετικές πόλεις –κράτη –ηπείρους. Αποτελούνται απο υπολογιστές τηλεπικοινωνιακές συσκευές και γραμμές. Παραδείγματα τέτοιων δικτύων είναι τα δίκτυα των αεροπορικών εταιρειών,τα τραπεζικά δίκτυα,τα δημόσια δίκτυα δεδομένων κλπ.

Δίκτυα μικρών αποστάσεων ή τοπικά δίκτυα (local area networks,LAN) που καλύπτουν μικρές αποστάσεις και περιορίζονται στα πλαίσια μιας επιχείρησης. Ο διαχωρισμός τους απο τα δίκτυα ευρείας περιοχής οφείλεται στο ότι χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνικές λειτουργείας.

ΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ (METROPOLITAN AREA NETWORKS,MAN) που καλύπτουν δίκτυα που δεν ξεπερνούν τα σύνορα μιας πόλης. Είναι ταχύτερα απο τα τοπικά δίκτυα και μπορούν να μεταδίδουν εικόνα ,φωνή και δεδομένα αποδοτικότερα.

Με βάση τον τηλεπικοινωνιακό φορέα εξυπηρέτησης διακρίνονται σε:

Ιδιωτικά δίκτυα (private networks). Ανήκουν εξ'ολοκλήρου σε ιδιωτικούς οργανισμούς και χρησιμοποιούν είτε ιδιωτικές γραμμές επικοινωνίας δημοσίων τηλεπικοινωνιακών φορέων χωρίς να τις μοιράζονται με άλλους χρήστες ή ιδιόκτητες γραμμές επικοινωνίας.

Δημόσια δίκτυα (public networks) που εξυπηρετούν τις διασυνδέσεις μεταξύ απομακρυσμένων σημείων . χρησιμοποιούνται όταν η απόσταση είναι μεγάλη και καθίσταται απαγορευτική ,λόγω κόστους ,η χρήση αποκλειστικών γραμμών ή όταν ο φόρτος μεταξύ των σημείων δεν είναι μεγάλος και επιτυγχάνεται έτσι μεγάλη ταχύτητα μεταφοράς.

4.4 INTERNET

Το **internet** ένα από τα πιο συναρπαστικά και συνάμα ουσιαστικά δημιουργήματα του ανθρώπινου νου, δίκαια θεωρείται από πολλούς ως ένα σύγχρονο κουτί της Πανδώρας ,που ανοίγοντας το , ξεπετάχτηκε ένας θαυμαστός κόσμος που μόλις πριν από λίγα χρόνια η ύπαρξη του ήταν αδιανόητη. Και μέσω αυτού του δικτύου μπορεί να κάνεις τον γύρο του κόσμου καθισμένος αναπαυτικά στην πολυθρόνα σου. Το μόνο πράγμα που χρειάζεται να έχεις για αυτήν την συναρπαστική περιπλάνηση ,είναι μόνο ένας καλός υπολογιστής ,εξοπλισμένος με ένα modem ή μια κάρτα δικτύου ,καθώς και το κατάλληλο λογισμικό, που θα του επιτρέψει να επικοινωνήσει με τον έξω κόσμο.

Τι είναι όμως το internet; Αν και δεν υπάρχει ίσως κάποιος γενικός αποδεκτός ορισμός, το internet , ορίζεται ως το μεγαλύτερο δίκτυο υπολογιστών και διασυνδεδεμένων δικτύων (LANS και WANS) του πλανήτη μας. Εάν μάλιστα θελήσουμε να ακριβολογήσουμε , το internet δεν είναι ένα δίκτυο αλλά ένα διαδίκτυο , δηλαδή ένα δίκτυο που αποτελείται από άλλα δίκτυα. Έτσι κάθε χρήστης , οποιουδήποτε υπολογιστή και οποιουδήποτε συνδεδεμένου δικτύου, μπορεί να επικοινωνήσει και να μοιραστεί πληροφορίες, γνώσεις, και γενικά κάθε είδους δεδομένα με οποιονδήποτε άλλον χρήστη, σε ένα από τα άλλα συνδεδεμένα δίκτυα.

Η εξάπλωση που έχει γνωρίσει το internet τα τελευταία χρόνια, δεν έχει ιστορικό προηγούμενο. Ο αριθμός των υπολογιστών που συνδέονται με αυτό αυξάνεται με ρυθμό γεωμετρικής προόδου και οι πάσης φύσεως χρήστες είναι κάθε είδους ,απο καθηγητές, ερευνητές και επιστήμονες μέχρι επιχειρηματίες,τεχνικοί, ή ακόμα και μικρά παιδιά. Μέσω της χρήσης του internet πραγματοποιείται ελεύθερη διακίνηση ιδεών, καθώς οκάθε άνθρωπος έχει το δικό του βήμα προκειμένου να εκφράσει τις απόψεις του και να υποστηρίξει τις ιδέες του. Μέσω του internet επίσης, μπορεί να πραγματοποιηθεί κάθε είδους δραστηριότητα απο την δημοσίευση επιστημονικών εργασιων και ερευνητικών αποτελεσμάτων, μέχρι τη διεξαγωγή εμπορικών συναλλαγών και ηλεκτρονικου εμποριου.

Αν και το INTERNET σχεδιάστηκε ως δίκτυο data εν τούτοις μπορεί επίσης να υποστηρίξει μεταφορά φωνής και video. Νέα πρωτόκολλα αναπτύσσονται συνεχώς που υποστηρίζουν τέτοιες εφαρμογές και διασφαλίζουνε την ποιότητα εξυπηρέτησης. Βεβαίως πρέπει να ληφθεί υπόψιν ο'τι η ευρεία χρήση τέτοιων εφαρμογών απαιτεί πολύ μεγάλες χωρητικότητες γραμμων πρόσβασης καθώς και υπερταχείες αρτηρίες στον κορμό του INTERNET.

Παρά τους σημερινούς περιορισμούς του το INTERNET έχει δημιουργήσει τεράστιες επιπτώσεις στις διεθνείς επικοινωνίες παρασύροντας και την τεχνολογική ανάπτυξη των επικοινωνιών σε πρωτοφανείς ρυθμούς . ένα πρόσθετο χαρακτηριστικό είναι οτι η τεχνολογία του INTERNET χρησιμοποιείται επίσης και απο ιδιωτικά δίκτυα τα λεγόμενα INTRANETS.

Αν και το INTERNET έγινε ευρέως γνωστό την δεκαετία του 1990 , στην ουσία πρωτοδημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει στρατιωτικές ανάγκες την εποχή του ψυχρού πολέμου την δεκαετία του 1930. Ο προγονός του το ARPANET ήταν το πειραματικό αποκεντρωμένο δίκτυο του αμερικάνικου υπουργείου Άμυνας που συνέδεε στρατιωτικές μονάδες με πανεπιστήμια που εκτελούσαν ερευνητικά στρατιωτικά προγράμματα.

Την επόμενη δεκαετια συνδέθηκαν σε αυτο τα περισσότερα αμερικάνικα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα. Το 1973 συνδέθηκανκαι τα πρώτα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Η μεγάλη ανάπτυξη του υποβοηθήθηκε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980 απο την ανάπτυξη του λειτουργικού συστήματος UNIX απο τα πανεπιστήμια

Την εποχή αυτήν η δημιουργία του καθαρά στρατιωτικού δικτύου MILNET που απορρόφησε όλη την στρατιωτική κίνηση ,αποδέσμευσε σε μεγάλο βαθμό το INTERNET . μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 είχαν συγχωνευθεί τα περιφερειακά δίκτυα της Αμερικής και αρκετών άλλων χωρών ώστε να αποτελέσουν την πρώτη μορφή του παγκόσμιου δικτύου INTERNET. Το 1990 έπαψε η λειτουργία του ARPANET και το 1991 καταργήθηκε κάθε περιορισμός για εμπορική ελεύθερη χρήση του INTERNET.

Οι δυνατότητες του INTERNET επεκτάθηκαν την δεκαετία του 70 με την εισαγωγή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και την δυνατότητα μεταφοράς αρχείων(FTP-FILE TRANSFER PROTOCOL). Στην συνέχεια στήν αρχή της δεκαετίας του 80 άρχισε η χρήση του συστήματος ονοματολογίας (DNS-DOMAIN NAME SYSTEM) καθώς και του πρωτοκόλλου TCP(TRANSMISSION CONTROL PROTOCOL) για αξιόπιστη μετάδοση δεδομένων.

Το 1989 ο Tim Berners-Lee του CERN εισήγαγε τον WWW-World Wide Web που έγινε η σημαντικότερη εφαρμογή της δεκαετίας 1990 και μεταμόρφωσε το INTERNET σε παγκόσμιο δίκτυο μετάδοσης πολυμέσων. Το WWW μετέτρεψε το INTERNET απο δίκτυο επικοινωνιών για ανταλλαγή δεδομένων και αρχείων μεταξύ της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας ,σε δίκτυο ατομικής και εταιρικής πρόσβασης ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών πάσης φύσεως που δημοσιεύονται στο WWW. Αναπτύσσεται επίσης μια μεγάλη κλίμακα εμπορικών πλέον εφαρμογών on-line, όπως τηλεαγορές ,ηλεκτρονικό εμπόριο ,υπηρεσίες μετάδοσης ήχου και video κ.λ.π.

Ευκόλα μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι το INTERNET δεν ελέγχεται απο κανένα και η ανάπτυξη του θα συνεχίζεται με βάση τις εμπορικές και τεχνολογικές πιέσεις . Παρόλα αυτά υπάρχουν αρκετά σώματα που εποπτεύουν την τεχνολογική τυποποίηση και τα πρότυπα πάνω στα οποία βασίζεται το INTERNET. Η ανώτερη αρχή η οποία εποπτεύει το INTERNET είναι το INTERNET SOCIETY που δημιουργήθηκε το 1992,αποτελείται απο ιδιώτες και οργανισμούς ,είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και διοικείται απο αιρετά μέλη.

4.5 ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ(INTERNET)

Η ευρεία χρήση του παγκόσμιου διαδικτύου απο εκατομμύρια χρήστες σε όλον τον κόσμο , κατέστησε επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας κάποιων υπηρεσιών , οι οποίες

θα διευκόλυναν τους χρήστες στο έργο τους, εξοικονομώντας με τον τρόπο αυτόν χρόνο και χρήμα. Πράγματι οι υπηρεσίες αυτές ,που αναπτύχθηκαν σταδιακά και με την πάροδο του χρόνου ,έχουν δώσει την δυνατότητα σε κάθε χρήστη του δικτύου να εργασθεί με αυτό με ένα απλό και ταυτόχρονα αποδοτικό τρόπο. Οι πιο σημαντικές υπηρεσίες είναι:

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ (E-MAIL)

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ (TELNET)

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΡΧΕΙΩΝ(FTP)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ (USENET)

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ (ARCHIE και GOPHER)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΣ (WORLD WIDE WEB)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ (IRC)

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ (FINGER)

4.6 ΤΟ INTERNET ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην χώρα μας το INTERNET υπήρχε απο την δεκαετία του 80' χρησιμοποιείτο αποκλειστικά απο τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Στην ουσία αυτό που ονομάζουμε 'έλληνική αγορά του INTERNET' δημιουργήθηκε κάπου μεταξύ 1993 και 1994,όταν η **hellas on line** ,η **compulink** και η **forthnet** ξεκίνησαν την παροχή υπηρεσιών διασύνδεσης.

Σε σύγκριση με τα σημερινά δεδομένα η κατάσταση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως η λίθινη εποχή του διαδικτύου.Η διεθνής σύνδεση διεκπεραιώνονταν απο ένα κύκλωμα με μια πολύ μικρή ταχύτηταμε αποτέλεσμα ενα μήνυμα να κάνει μέχρι και ένα μήνα να φθάσει στον προορισμό του.για τον λόγο αυτόν δημιουργήθηκε ένα κεντρικός κόμβος στον οποίον διασυνδέθηκαν όλες οι εταιρείες του χώρου.Ο συγκεκριμένος κόμβος ,γνωστός ως **Athens internet exchange** δρομολογεί πλέον την κίνηση απο το δίκτυο της μιας εταιρείας στην άλλη,διεκπεραιώνοντας έτσι τις ανάγκες εσωτερικής επικοινωνίας στο ελληνικό διαδίκτυο.

Ωστόσο η ανάπτυξη του **WEB** και των εφαρμογών πολυμέσων σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα αναγκασε τις εταιρείες να αναζητήσουν τρόπους ενίσχυσης των διεθνών τους συνδέσεων ,με αποτέλεσμα να αυξηθεί η χωρητικότητα των γραμμών του διαδικτύου απο 64mbps στα 2 και περισσότερα mbps.

Κάπως έτσι λοιπόν φτάσαμε στο 2002 και απο τα στοιχεία που έχουμε βλέπουμε ότι οι χρήστες του διαδικτύου ξεπέρασαν το 1 εκατομμύριο.Βλέποντας αυτή την αυξανόμενη ζήτηση για σύνδεση με internet καθώς επίσης οti ο χρήστης μπορεί να βρεί μέσα σε αυτό οτιδήποτε θελήσει ,οι εταιρείες άρχισαν να χρησιμοποιούν κατα κόρον το διαδίκτυο.Στην αρχή σαν διαφήμιση για την εταιρεία τους και στην συνέχεια πουλώντας το προι'όν τους μέσα απο την προσωπική τους ιστοσελίδα που τους παρείχε το internet.

Στο πνεύμα αυτό άρχισαν να προσαρμόζονται πολλές απο δημόσιες υπηρεσίες ,οι οποίες με την σειρά τους έχουν αρχίσει να εξυπηρετούν τους πελάτες τους μέσω του διαδικτύου. Άλλωστε κάτι τέτοιο αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση ,ακόμα και για τις δημόσιες υπηρεσίες , για να μπορέσεις να γίνεις ανταγωνιστικός μέσα σε μια παγκόσμια ,πλέον ,αγορά.

4.7 Internet και ηλεκτρονικό εμπόριο

Η πιο εντυπωσιακή εφαρμογή του internet είναι σίγουρα η δυνατότητα που δίνει σε οποιονδήποτε χρήστη να γίνει πωλητής ή αγοραστής, μετέχοντας σε ένα νέο είδος εμπορίου που καταργεί τα σύνορα. Εικονικά πολυκαταστήματα κάθε μορφής δημιουργούνται καθημερινά μέσα στο internet και παρέχουν την δυνατότητα στον τελικό καταναλωτή να κάνει με απλό, γρήγορο, αλλά και φιλικό τρόπο τις αγορές του. Αξιοποιώντας αποτελεσματικά τις σελίδες του World Wide Web, μια επιχείρηση ανοίγει ένα παράθυρο στον κόσμο, διεκδικώντας τις δυνατότητες προβολής των προϊόντων και υπηρεσιών της, ενώ παράλληλα επιτυγχάνει και μια πολύπλευρη και δυναμική παρουσίαση της σε περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει φυσική παρουσία. Ένας WWW Server μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα εικονικό γραφείο πωλήσεων ή ως ένα διαφημιστικό φυλλάδιο, διευκολύνοντας και ενθαρρύνοντας την πρόσβαση σε πληροφορίες, έγγραφα, φωτογραφίες ή ακόμα προσελκύοντας το ενδιαφέρον του υποψηφίου «ηλεκτρονικού» πελάτη με εφαρμογές multimedia. Πληροφορίες, τις οποίες, αν επιχειρούσε να μεταδώσει με έναν από τους παραδοσιακούς τρόπους επικοινωνίας, είναι ευνόητο πως το κόστος θα ήταν τεράστιο.

Πολλές φορές, μάλιστα, εταιρείες ή ομάδες μικρών εταιρειών δημιουργούν στο κυβερνοχώρο εικονικές επιχειρήσεις – προσφέροντας προϊόντα και υπηρεσίες, τις οποίες θα ήταν ιδιαίτερα δύσκολο να παρέχουν καθεμία ξεχωριστά. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα εικονικής επιχείρησης είναι τα βιβλιοπωλεία on line ή εταιρείες (όπως η **Virtual vineyards**, www.virtualvin.com, συνεταιρισμός παραγωγών κρασίων στην Καλιφόρνια), που δραστηριοποιούνται στο Δίκτυο, προκειμένου να πουλήσουν τα προϊόντα τους.

Βασικό πνεύμα του Ηλεκτρονικού Εμπορίου δεν είναι απλώς η χρήση ηλεκτρονικών μέσων για επικοινωνία, αλλά οι δυνατότητες για επανακαθορισμό του τρόπου με τον οποίο γίνεται το εμπόριο, ο οποίος γίνεται για πρώτη φορά εφικτός με την χρήση νέων τεχνολογιών από τις σύγχρονες επιχειρήσεις. Έτσι το Ηλεκτρονικό Εμπόριο θα μπορούσε να οριστεί ως ένα σύνολο επιχειρηματικών στρατηγικών που μπορούν να υποστηρίξουν συγκεκριμένους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας και

συγκεκριμένες επιχειρηματικές πρακτικές οι οποίες επιτρέπουν, μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών, τη διεκπεραίωση εμπορικών διαδικασιών με ηλεκτρονικά μέσα.

Το Ηλεκτρονικό Εμπόριο είναι ταυτισμένο με την χρήση τεχνολογίας για υποστήριξη επιχειρηματικών αλλαγών. Όμως δεν αποτελεί τεχνολογία από μόνο του. Δεν έγινε δηλαδή κάποια μεμονωμένη τεχνολογική επανάσταση. Αποτελεί μια ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη προσπάθεια συνδυασμού νέων τεχνολογιών, με απώτερο σκοπό την εξηγηρέτηση των επιχειρήσεων. Το Ηλεκτρονικό Εμπόριο δεν αναγνωρίζει σύνορα, είναι *de facto* ένα διεθνές φαινόμενο.

4.8 Γενικά στοιχεία για το Ηλεκτρονικο εμποριο

Αν υπάρχει ένας τομέας στον οποίο σήμερα επενδύει κάθε επιχείρηση αυτός δεν είναι άλλος απο το ηλεκτρονικό εμπόριο.Απο τις τράπεζες έως τις ναυτιλιακές εταιρείες και τα πιο μικρά καταστήματα έως τις πιο μεγάλες βιομηχανίες, όλοι ανεξαιρέτως, βλέπουν το ηλεκτρονικό εμπόριο ως το νέο εργαλείο που θα προάγει τις επιχειρηματικές δραστηριοτητές τους. Η στάση αυτή δεν είναι τυχαία. Οι αριθμοί που εμφανίζονται στις μελέτες των ειδικευμένων εταιρειών αποτελούν πρόκληση για κάθε πωλητή που θέλει να μεγιστοποιήσει τα έσοδα και τα κέρδη του. Το χαμηλό κόστος και οι διευρυμένες αγορές αποτελούν τα βασικά κίνητρα που ωθούν οποιονδήποτε να αγκαλιάσει το εμπόριο μέσω του web.

Η τεχνολογία που προσφέρει το internet θα παρέχει την δυνατότητα να μετατραπεί το διαδίκτυο απο ένα μέσω παροχής υπηρεσιών σε μια καταναλωτική αγορά. Η ευελιξία και η απλότητα του internet καθώς και ο συνδιασμός ταχύτητας και άμεσης ανταπόκρισης των κινήσεων δίνουν την δυνατότητα για ταχύτερες συναλλαγές απ'αυτές που πραγματοποιούνται στον συμβατικό κόσμο.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο καθώς και η χρήση ηλεκτρονικων μεθόδων διακίνησης κεφαλαίων δεν είναι κάτι καινούργιο. Ήταν πάντα μέχρι τώρα μια πολυτέλεια, μια υπηρεσία εφικτή και προσιτή μόνο σε μεγάλες εταιρείες, πολυεθνικές και χρηματιστηριακούς οργανισμούς. Μέχρι πρόσφατα οι αυτόνομοι επενδυτές ή μικροεπενδυτές δεν είχαν την δυνατότητα να διεισδύσουν και να πραγματοποιούν ηλεκτρονικές συναλλαγές απο μόνοι τους. Οι βασικοί παράμετροι ήταν η αδυναμία να συνδεθούν και να δικτυωθούν με έναν ικανό αριθμό επενδυτών που θα δημιουργούσαν

μια υγιή αυτόνομη αγορά. Το internet έχει εν μέρει λύσει το παραπάνω πρόβλημα αποδεικνύοντας ότι αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο για την προώθηση προϊόντων στις αγορές και την πραγματοποίηση εμπορικών και χρηματιστηριακών συναλλαγών. Έχει οδηγήσει σε μια σειρά απο αλλαγές, που θα έχουν βαθία επίδραση στις εταιρείες και στην κοινωνία μας τη νέα χιλιετηρίδα. Πλέον ο καθένας μας μπορεί να συνδεθεί σε ένα απίστευτα πλούσιο,συνάμα μπερδεμένο, υπερβολικό αλλά τελικά αποζημιωτικό κόσμο της πληροφορίας. Οι εταιρείες μπορούν να συναλλάσσονται με πελάτες, προμηθευτές και διαφορετικές κοινωνίες μέσα απο άγνωστους δρόμους στο παρελθον. Σε γεωπολιτικό επίπεδο, το ηλεκτρονικο εμπόριο θα είναι σημαντικός καταλύτης για αλλαγές στην κοινωνία και με την σειρά του θα επηρεαστεί απο τις αλλαγές αυτές.

Γεννημένο παγκόσμιο, το ηλεκτρονικό εμπόριο συπεριλαμβάνει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων , μερικές ήδη καθιερωμένες, ενώ οι περισσότερες είναι πολύ νέες.

Στο ηλεκτρονικό εμπόριο εντάσσονται όλοι οι μηχανισμοί που θα χρησιμοποιηθούν μέσω υπολογιστών και τηλεφωνικών γραμμών για την ολοκλήρωση μιας εμπορικής συναλλαγής , δηλαδή η ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων(Electronic Data Interchange), το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο(e-mail), η ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων(Electronic Funds Transfer), οι ηλεκτρονικές φόρμες παραγγελιών κ.α. Όσο είναι αλήθεια ότι το ηλεκτρονικό εμπόριο μπορεί να είναι ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια μίας επιχείρησης, άλλο τόσο επίσης αληθεύει το γεγονός ότι η χρήση του δεν μπορεί να προσδώσει τα ίδια οφέλη σε κάθε είδος και τύπο επιχείρησης. Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές και τα <ηλεκτρονικά πορτοφόλια> αναμφίβολα θα προσφέρουν νέες δυνατότητες στους συναλλασόμενους. Επίσης θα προσφέρουν νέες ευκαιρίες σε όσους διαχειρίζονται κεφάλαια ή παράγουν προϊόντα και τα οποία θέλουν να διαθέσουν σε αγορές όπου είναι δύσκολο να προωθηθούν με χαμηλό κόστος. Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι στο βάθος –βάθος οι συναλλαγές θα πάψουν να πραγματοποιούνται σε κοινά αντικείμενα στοιχεία αξίας, είτε αυτά λέγονται χαρτονομίσματα είτε χρυσός κ.ο.κ. Το ηλεκτρονικό εμπόριο και το ηλεκτρονικό χρήμα δεν παύουν να αποτελούν εργαλεία ,όσο ισχυρά και αν είναι αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

5

**ΔΙΚΤΥΑΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
TAXISNET**

5. Η δικτυακή φορολογική υπηρεσία TAXISNET

5.1 Εισαγωγή

Η ανάλυση των βασικών συστατικών του ελληνικού φορολογικού συστήματος έδειξε ότι αυτό βασίζεται σε ένα αρκετά δυσκίνητο τρόπο υποβολής φορολογικών δηλώσεων εισοδήματος και περιοδικών / εκκαθαριστικών δηλώσεων ΦΠΑ από τους φορολογούμενους προς τις αρμόδιες ΔΟΥ. Παρ' όλο που η συγκεκριμένη διαδικασία είναι αποτελεσματική έχει πάρα πολύ μεγάλο κόστος τόσο για τους φορολογούμενους όσο και για τις φορολογικές αρχές.

Το κόστος αυτό κυρίως περιλαμβάνει τις εργατοώρες που σπαταλούν οι φορολογούμενοι για τη συμπλήρωση και κυρίως για την υποβολή των δηλώσεων τους. Παράλληλα, όμως θα πρέπει να συμπεριληφθεί και το κόστος των φορολογικών αρχών για την παραλαβή, αρχειοθέτηση και επεξεργασία των έντυπων φορολογικών δηλώσεων.

Σε μια εποχή όπου το Διαδίκτυο γνωρίζει καθημερινά όλο και μεγαλύτερη εξάπλωση οι φορολογικές αρχές αποφάσισαν να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που αυτό τους προσφέρει. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας είναι το σύστημα TAXISNET που σαν σκοπό έχει την προσφορά υπηρεσιών στους φορολογούμενους όπως η ηλεκτρονική υποβολή δήλωσης εισοδήματος και η ηλεκτρονική υποβολή ΦΠΑ.

5.2 Οι γενικές αρχές του συστήματος TAXISNET

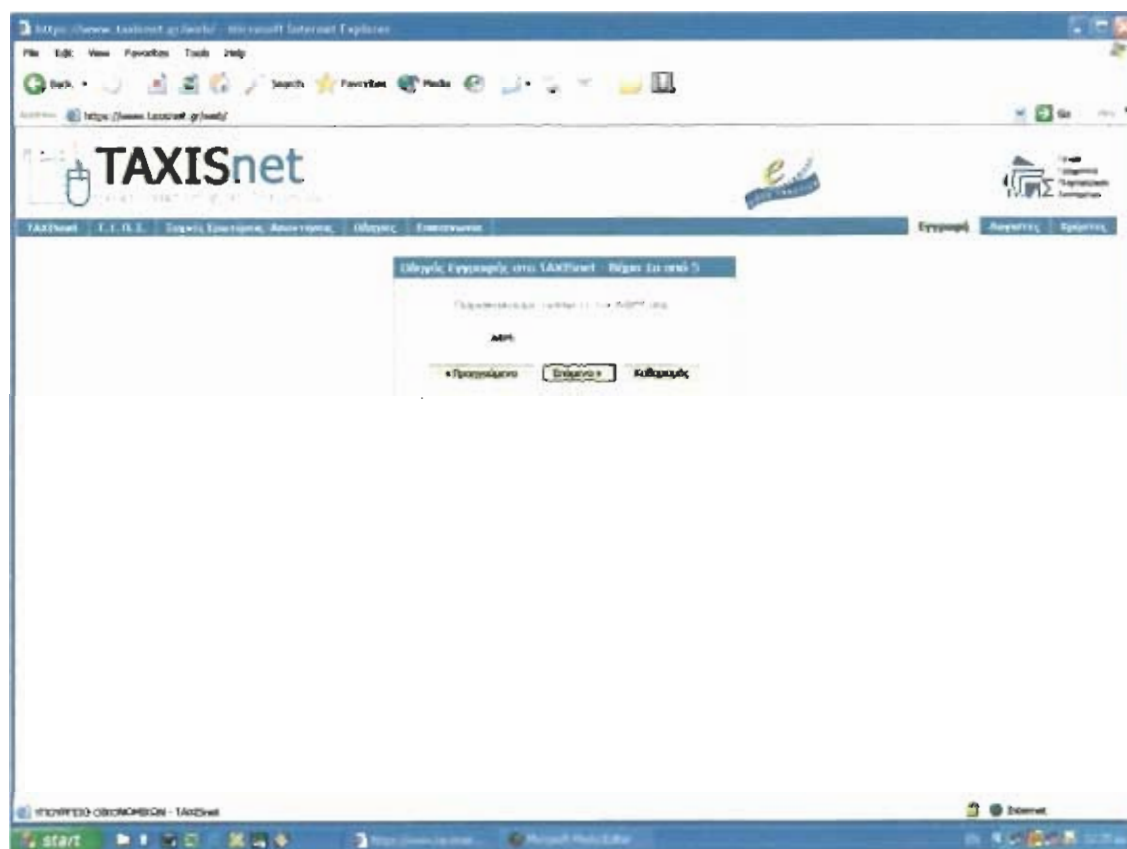
Τα τελευταία χρόνια λοιπόν, η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) έχει δημιουργήσει ένα Δικτυακό χώρο (www.gsis.gov.gr) που παρέχει υπηρεσίες πληροφόρησης σχετικά με την φορολογία και ένα Δικτυακό χώρο (www.taxisnet.gr) που παρέχει στους φορολογούμενους τη δυνατότητα να υποβάλλουν ηλεκτρονικά δηλώσεις ΦΠΑ ή δηλώσεις Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων. Η παρακάτω ανάλυση θα επικεντρωθεί στην ανάλυση της λειτουργίας και των βασικών χαρακτηριστικών του Δικτυακού χώρου υποβολής δηλώσεων (TAXISNET εφεξής).

Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, πρόσβαση στο σύστημα TAXISNET μπορούν να έχουν όλα τα Φυσικά ή Νομικά Πρόσωπα τα οποία έχουν εγγραφεί στο σύστημα. Σε γενικές γραμμές, οι χρήστες του συστήματος μπορούν να διακριθούν σε δύο γενικές κατηγορίες. Η πρώτη περιλαμβάνει τους απλούς χρήστες δηλαδή τους φορολογούμενους που

μπορούν να υποβάλλουν δηλώσεις φόρου εισοδήματος και δηλώσεις ΦΠΑ. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τους επαγγελματίες λογιστές οι οποίοι μπορούν να υποβάλλουν φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος και δηλώσεις ΦΠΑ για λογαριασμό άλλων φορολογουμένων-πελατών τους.

Η εγγραφή στο σύστημα γίνεται με την συμπλήρωση μιας ηλεκτρονικής φόρμας που διατίθεται στην ιστοσελίδα του συστήματος (Εικόνα 5.1). Εκεί ο ενδιαφερόμενος συμπληρώνει τα στοιχεία του (Στοιχεία Αστυνομικής Ταυτότητας και ΑΦΜ) και τα καταθέτει στο σύστημα για έλεγχο. Το σύστημα αφού ελέγξει την ορθότητα των στοιχείων (απαιτείται μια χρονική περίοδο μιας έως πέντε ημερών για την πραγματοποίηση του συγκεκριμένου ελέγχου) αποστέλλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον χρήστη τα στοιχεία που του δίνουν πρόσβαση στις υπηρεσίες του συστήματος (Όνομα Χρήστη (USERNAME) και Κωδικό Πρόσβασης (PASSWORD)).

Εικόνα 5.1

ΠΗΓΗ:ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Μετά την διαδικασία εγγραφής, το σύστημα TAXISNET διαθέτει μια σειρά από λειτουργίες που βασικό σκοπό έχουν την ενημέρωση των αρχείων του συστήματος με πιθανές αλλαγές στα στοιχεία των χρηστών, με το ιστορικό των κινήσεων τους στα πλαίσια του συστήματος, κτλ.

Οι λειτουργίες αυτές αναλυτικά περιλαμβάνουν:

- Την ενημέρωση του συστήματος για το ΑΦΜ του φορολογούμενου και πιθανές αλλαγές του.
- Την ενημέρωση του συστήματος με πιθανές αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του χρήστη.
- Την αίτηση για ένταξη σε νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες
- Το ιστορικό των κινήσεων του χρήστη
- Τις οδηγίες χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τις Συχνές Ερωτήσεις Απαντήσεις (FAQ, Frequent Asked Questions)
- Ανακοινώσεις γενικού περιεχομένου (π.χ. ανακοινώσεις για τις προθεσμίες υποβολής φορολογικών δηλώσεων)
- Επικοινωνία με την υπηρεσία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω του ίδιου του συστήματος.

Ο φορολογούμενος τώρα, μετά την πιστοποίηση των στοιχείων του και τη λήψη των στοιχείων πρόσβασης μπορεί να κάνει χρήση των υπηρεσιών του συστήματος. Οι υπηρεσίες αυτές προς το παρόν περιλαμβάνουν:

- Την πιστοποίηση και τη διαχείριση χρηστών¹²
- Την ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων φόρου εισοδήματος
- Την ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων ΦΠΑ
- Την ηλεκτρονική υποστήριξη χρηστών (Helpdesk)
- Την διαχείριση της υπηρεσίας

¹² Η παραπάνω υπηρεσία μόλις περιγράφηκε.

Παράλληλα, υπάρχει η πρόβλεψη το σύστημα στην ολοκληρωμένη του μορφή να περιλαμβάνει και τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Την ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων φόρους εισοδήματος Νομικών Προσώπων
- Την υποβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων τιμολογίων
- Την υποβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων μισθοδοσίας
- Την υποβολή αιτήσεων έκδοσης πιστοποιητικών
- Την υποβολή αιτήσεων μεταβολής στοιχείων μητρώου /ΑΦΜ
- Την εμφάνιση της εικόνας του φορολογούμενου
- Την διακρίβωση των στοιχείων Νομικών Προσώπων με βάση το ΑΦΜ
- Την αλλαγή των προσωπικών στοιχείων των φορολογουμένων

Όπως είναι προφανές από τις ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες το σύστημα TAXISNET βρίσκεται ακόμη στα πρώτα στάδια της ανάπτυξης του και μένει αρκετός δρόμος να καλυφθεί μέχρι να προσφερθεί το σύνολο των παραπάνω υπηρεσιών.

Γεγονός όμως είναι ότι το σύστημα και τώρα αλλά και στην ολοκληρωμένη μορφή του θα πρέπει να εκπληρώνει ένα σύνολο από προδιαγραφές. Πρώτα από όλα, θα πρέπει να παρέχει στον χρήστη πρόσβαση στο σύνολο των υπηρεσιών του μέσα από μια ενιαία ιστοσελίδα ενώ παράλληλα θα πρέπει το σύστημα να είναι πρακτικό υπό την έννοια ότι και ο ποιο άπειρος χρήστης να μπορεί να το χρησιμοποιήσει.

Παράλληλα όμως, το σύστημα θα πρέπει να λειτουργεί με βάση τα διεθνή πρότυπα για την ανάπτυξη εφαρμογών ενώ θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων του συστήματος που να αποτρέπουν τους επίδοξους εισβολείς (hackers) σε αυτό.

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες του συστήματος θα πρέπει να είναι θεσμικά κατοχυρωμένες και να συμμορφώνονται πλήρως με την ισχύουσα νομοθεσία. Με άλλα λόγια οι υπηρεσίες του συστήματος θα πρέπει να είναι ισότιμες νομοθετικά με τις υπόλοιπες – παραδοσιακές – υπηρεσίες που παρέχουν σήμερα οι ΔΟΥ στους φορολογούμενους και τα στοιχεία που θα λαμβάνονται από αυτό θα πρέπει να θεωρούνται επίσημα από τις αρχές.

Τέλος, οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες του συστήματος θα πρέπει να διακρίνονται από:

- **Διαφάνεια**

Ο φορολογούμενος θα πρέπει να χρησιμοποιεί το σύστημα χωρίς να αντιλαμβάνεται τεχνικές λεπτομέρειες ή εσωτερικές διεργασίες συναλλαγών.

- **Συνέπεια**

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες θα πρέπει να έχουν ομοιόμορφη εμφάνιση και να τηρείται συνέπεια στη χρήση συμβόλων και λέξεων.

- **Φιλικότητα**

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες θα πρέπει να είναι απλές και φιλικές τόσο για έμπειρους όσο και για άπειρους χρήστες ηλεκτρονικών υπολογιστών

- **Αξιοπιστία**

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες θα πρέπει να δοκιμάζονται εντατικά πριν τεθούν στη διάθεση των φορολογουμένων. Δηλαδή, θα πρέπει να εντοπιστούν όλες οι πιθανές πηγές λαθών και να αντιμετωπιστούν αφού ο όγκος και η σοβαρότητα των στοιχείων που θα επεξεργάζεται το σύστημα δεν αφήνουν χώρο για πιθανά λάθη. Παράλληλα, το σύστημα θα πρέπει να αποκτήσει αξιοπιστία στα μάτια των χρηστών και πιθανά λάθη και απροσεξίες στην κατασκευή του όσο ανώδυνα και αν είναι μπορούν να αποδειχθούν μοιραία γι' αυτήν.

- **Ευελιξία και επεκτασιμότητα**

Οι όποιες αλλαγές στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του συστήματος καθώς και η προσθήκη νέων υπηρεσιών θα πρέπει να γίνονται με το μικρότερο δυνατό κόστος.

- **Διασυνδεσιμότητα**

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες του συστήματος θα πρέπει να είναι κατασκευασμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η επικοινωνία τους με άλλες ηλεκτρονικές εφαρμογές είτε αυτές είναι εσωτερικές είτε εξωτερικές (π.χ. το Διατραπεζικό Σύστημα Δίας, η Στατιστική Υπηρεσία κτλ.). Στις εσωτερικές πηγές περιλαμβάνεται το υπάρχον σύστημα TAXIS που χρησιμοποιούν οι ΔΟΥ και το Υπουργείο Οικονομικών και το οποίο παρόλο

που διαχειρίζεται παρόμοια στοιχεία με αυτά του TAXISNET είναι ξεχωριστό από το τελευταίο¹³.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται μέχρι στιγμής από το σύστημα ακολουθούν το μεγαλύτερο μέρος των παραπάνω προδιαγραφών. Κάποια προβλήματα δυσλειτουργίας του συστήματος που παρουσιάστηκαν κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των χρηστών επιλύθηκαν ενώ και τα προβλήματα ασφαλείας του συστήματος έχουν επιλυθεί. Συνεπώς, το μεγαλύτερο μέρος του ενδιαφέροντος και της προσοχής των σχεδιαστών του συστήματος θα πρέπει να στραφεί στην επέκταση του συστήματος και στην προσπάθεια οι νέες υπηρεσίες να τηρούν τις παραπάνω προδιαγραφές ώστε το μελλοντικό TAXISNET να μην μετατραπεί σε ένα βαρύ και δυσκίνητο σύστημα.

5.3 Η ηλεκτρονική υπηρεσία υποβολής δηλώσεων Φόρου Εισοδήματος

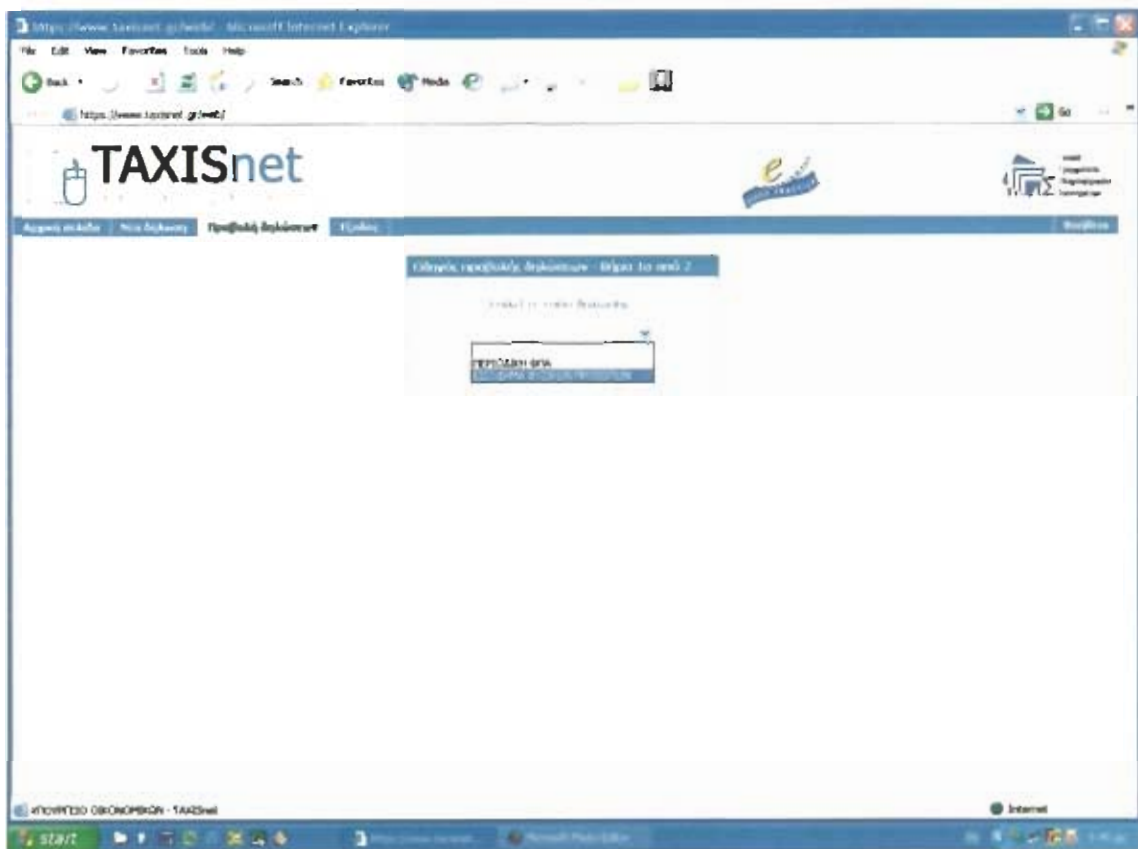
Μέχρι στιγμής η βασικότερη ηλεκτρονική υπηρεσία που έχει στη διάθεση του ο χρήστης του συστήματος TAXISNET είναι αυτή της ηλεκτρονικής υποβολής δήλωσης φόρου εισοδήματος.

Σε γενικές γραμμές η διαδικασία υποβολής φορολογικών δηλώσεων μέσω του συστήματος TAXISNET ακολουθεί το γενικό πλαίσιο των έντυπων δηλώσεων. Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, ανακοινώνονται προθεσμίες υποβολής φορολογικών δηλώσεων με βάση το τελευταίο νούμερο του ΑΦΜ του φορολογούμενου και μέσα σε αυτό το χρονικό πλαίσιο είναι απαραίτητο να υποβληθεί η δήλωση. Παράβαση των προθεσμιών μπορεί να οδηγήσει σε επιβολή προστίμου από τις φορολογικές αρχές.

Ο χρήστης, με την είσοδο του στο σύστημα μπορεί να επιλέξει ποια από τις δύο προσφερόμενες υπηρεσίες επιθυμεί να χρησιμοποιήσει (Εικόνα 5.2).

¹³ Σύμφωνα μάλιστα με τις διακηρύξεις των φορολογικών αρχών το σύστημα TAXISNET στην ολοκληρωμένη του μορφή πρόκειται να αντικαταστήσει το TAXIS.

Εικόνα 5.2

ΠΗΓΗ:ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Η επιλογή της Δήλωσης Φόρου Εισοδήματος οδηγεί σε μια σελίδα όπου με τη μορφή ηλεκτρονικών κουμπιών εμφανίζονται τα προς συμπλήρωση ηλεκτρονικά έντυπα.

Τα έντυπα αυτά είναι:

- Το Ε1 που περιλαμβάνει 12 πίνακες που σχετίζονται με τα προσωπικά στοιχεία του φορολογούμενου, το εισόδημα, της δαπάνες του καθώς και τις πηγές του εισοδήματος.
- Το Ε14 σχετίζεται με τις αμοιβές καλλιτεχνών.
- Το Ε9 σχετίζεται με τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία του φορολογούμενου και τη μεταβολή τους.
- Το Ε2
- Το Ε3

Το έντυπο ΕΙ (καθώς και τα υπόλοιπα) που είναι και το βασικό για την υποβολή δήλωσης εισοδήματος έχει την ίδια μορφή με αυτό της έντυπης φορολογικής δήλωσης για λόγους τυποποίησης και ακολουθεί ακριβώς την ίδια δομή.

Ο φορολογούμενος μπορεί με τη χρήση του πληκτρολογίου και του «ποντικιού» του να συμπληρώσει τα στοιχεία του εισοδήματος, των δαπανών του κτλ. στα κενά που εμφανίζονται δίπλα σε κάθε κατηγορία πινάκων.

Παράλληλα, δίπλα σε κάθε ζητούμενο στοιχείο υπάρχει μια Διασύνδεση (Link) που παρέχει στον χρήστη πληροφόρηση σχετικά με το τι ακριβώς πρέπει να συμπληρώσει στην συγκεκριμένη θέση. Η βοήθεια αυτή είτε παραπέμπει στην αντίστοιχη νομοθεσία είτε εξηγεί στον χρήστη τι ακριβώς θα πρέπει να συμπληρώσει στη συγκεκριμένη θέση ή και τα δύο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο χρήστης δεν μπορεί να κάνει αλλαγές στα προσωπικά του στοιχεία που περιλαμβάνονται στον πρώτο πίνακα του εντύπου ΕΙ. Για την αλλαγή των στοιχείων αυτών ο χρήστης θα πρέπει να επικοινωνήσει με την αρμόδια ΔΟΥ. Παράλληλα, στον Πίνακα 12 ζητούνται τα στοιχεία της τράπεζας του φορολογούμενου και το νούμερο του τραπεζικού του λογαριασμού (Εικόνα 5.3). Αυτό συμβαίνει γιατί μέσω της συμβατότητας του συστήματος TAXISNET με το Διατραπεζικό Σύστημα Συναλλαγών (ΔΙΑΣ) είναι δυνατόν να κατατεθεί ο επιστρεφόμενος φόρος (αν προκύψει) στον τραπεζικό λογαριασμό του φορολογούμενου.

Εικόνα 5.3

Εικόνα 5.3: Οθόνη του TAXISNET με το φόρμα δήλωσης φορολογικής δήλωσης.

Το φόρμα περιλαμβάνει:

- Πίνακα με στοιχεία φορολογικής δήλωσης (π.χ. 341, 342, 741, 742, 907, 908).
- Ενότητα "Αν πρόκειται για φορολογούμενο που υποβάλλει φορολογική δήλωση" (π.χ. Τρόπος, Υποκείμενο, Αριθμός λογαριασμού).
- Ενότητα "Ο ΑΦΙΣΤΗΣ" (π.χ. Επώνυμο, Ονομα, Δ/ση, Α.Φ.Μ.).
- Ενότητα "Το στοιχείο των φορολογούμενων είναι απόρρητο" (π.χ. 2004, 2003, 2002).
- Ενότητα "Το στοιχείο των φορολογούμενων είναι απόρρητο" (π.χ. 2004, 2003, 2002).

ΠΗΓΗ:ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Καθ' όλη τη διάρκεια της συμπλήρωσης της φορολογικής δήλωσης το σύστημα ελέγχει τα στοιχεία που υποβάλλονται από τον φορολογούμενο όσον αφορά την ορθότητα τους (π.χ. το σύστημα ενημερώνει τον χρήστη για πιθανά λάθη στα δεκαδικά ψηφία ή στην υποδιαστολή) ενώ παράλληλα μπορεί να ελέγχει αν συμφωνούν τα στοιχεία που υποβάλλει ο φορολογούμενος σε διαφορετικούς πίνακες του ηλεκτρονικού εντύπου.

Ο χρήστης μπορεί να διακόψει την συμπλήρωση της φορολογικής του δήλωσης οποιαδήποτε στιγμή επιθυμεί χωρίς να χάσει τα στοιχεία που έχει συμπληρώσει μέχρι εκείνη τη στιγμή. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση της εφαρμογής φύλαξης της φορολογικής δήλωσης (Ηλεκτρονικό κουμπί που αναγράφει Φύλαξη Φορολογικής Δήλωσης). Η συγκεκριμένη εφαρμογή αποθηκεύει την φορολογική δήλωση στη μνήμη του συστήματος ώστε να είναι διαθέσιμη στον χρήστη την επόμενη φορά που θα εισέλθει σε αυτό και θα θέλει να συνεχίσει τη συμπλήρωση της.

Η συγκεκριμένη εφαρμογή φύλαξης της δήλωσης τίθεται αυτόματα σε λειτουργία όταν η σύνδεση του χρήστη με το σύστημα διακοπή εξαιτίας εξωγενών παραγόντων (π.χ. πρόβλημα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του φορολογούμενου ή διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος).

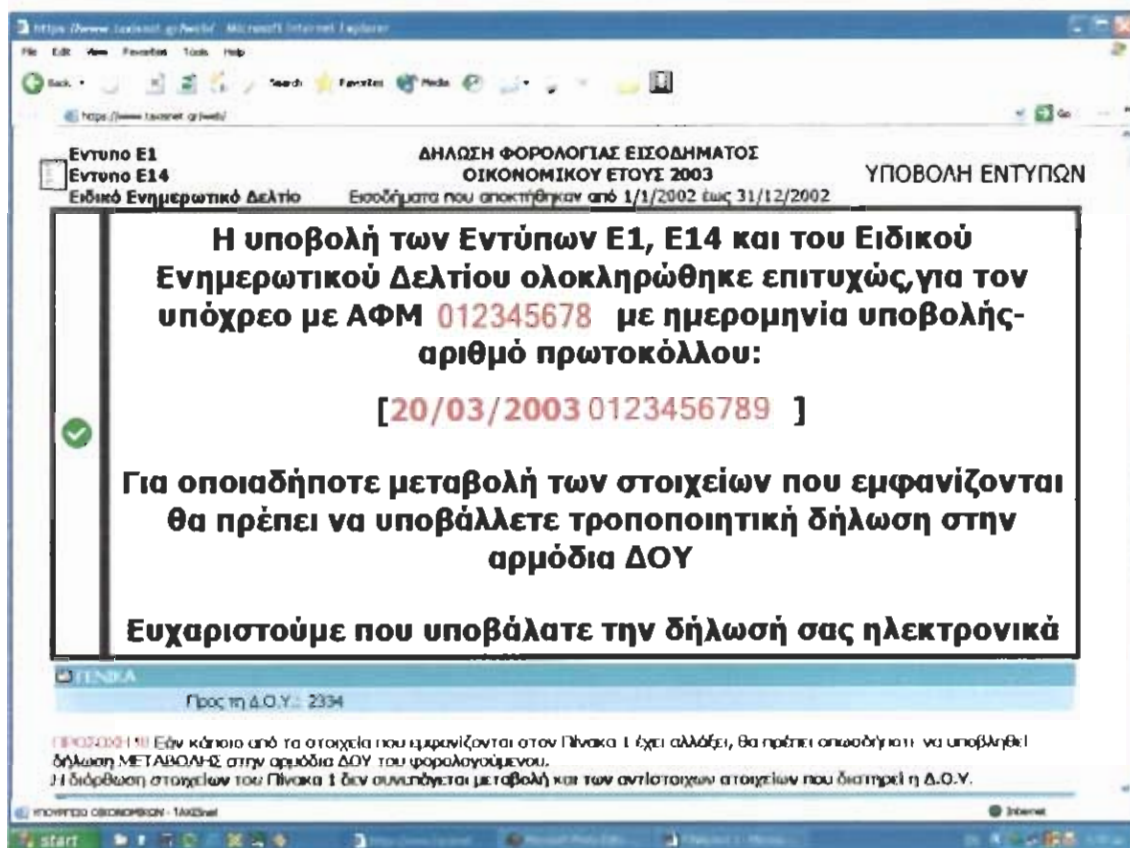
Τα στοιχεία που ο χρήστης αποθηκεύει δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τις φορολογικές αρχές. Μόνο η τελική δήλωση που καταχωρεί ο φορολογούμενος στο σύστημα υπόκειται σε έλεγχο από τις φορολογικές αρχές.

Με την συμπλήρωση της φορολογικής δήλωσης ο χρήστης μπορεί, χρησιμοποιώντας μια επιπλέον εφαρμογή του συστήματος, να υπολογίσει το φόρο που του αναλογεί με τα στοιχεία που συμπλήρωσε στο έντυπο Ε1 ενώ υπάρχει και η δυνατότητα εκτύπωσης της προς υποβολή δήλωσης και του άτυπου εκκαθαριστικού.

Με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης στο σύστημα TAXISNET ο χρήστης δεν έχει τη δυνατότητα να κάνει περαιτέρω αλλαγές στη δήλωση του. Αυτή είναι η επίσημη δήλωση που υποβάλλει στην ΔΟΥ και με βάση αυτή θα υπολογιστεί ο φόρος που του αναλογεί.

Για τη δική του όμως χρήση (για το αρχείο του) αλλά και για να μπορέσει να αναζητήσει την φορολογική του δήλωση παρέχεται στον χρήστη ένας αριθμός πρωτοκόλλου μαζί με την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης (Εικόνα 5.4).

Εικόνα 5.4

ΠΗΓΗ:ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Από την παραπάνω διαδικασία προκύπτει ότι ο φορολογούμενος καταχωρεί μόνο τη δήλωση του στο σύστημα TAXISNET ενώ δεν χρειάζεται να υποβάλλει άλλα στοιχεία στο σύστημα όπως π.χ. δικαιολογητικά δαπανών, αποδείξεις αγοράς αγαθών, αποδεικτικά εισοδήματος, κτλ. Πράγματι η υποβολή δήλωσης μέσω του TAXISNET δεν απαιτεί την αποστολή των στοιχείων αυτών στο σύστημα. Ο έλεγχος τους γίνεται δειγματοληπτικά. Με άλλα λόγια, κάθε χρόνο το σύστημα ζητά από ένα μικρό μέρος του συνόλου των φορολογούμενων που υπέβαλλαν δήλωση ηλεκτρονικά να αποστέλουν τα στοιχεία τους για έλεγχο. Παρ' όλα αυτά, το σύνολο των παραπάνω φορολογουμένων είναι υποχρεωμένο να διατηρήσει τα αποδεικτικά στοιχεία για μια περίοδο περίπου πέντε ετών, όπως η σχετική νομοθεσία ορίζει.

Μπορεί κάτι τέτοιο να φαίνεται αξιοπερίεργο αλλά στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί πως μετά την τελευταία φορολογική μεταρρύθμιση (2003) το μεγαλύτερο μέρος από αυτά τα αποδεικτικά έχει καταργηθεί αφού δεν θεωρούνται πλέον δαπάνες

που δικαιολογούνται στον υπολογισμό της φορολογίας. Για παράδειγμα, το συνολικό ποσό των 500 ευρώ που αναγνωρίζονταν σε κάθε φορολογούμενο για αγορές αγαθών με την προσκόμιση των απαραίτητων αποδείξεων έχει καταργηθεί πλέον¹⁴.

Οι διαδικασίες που μόλις αναλύθηκαν αφορούν την υποβολή δήλωσης φόρου εισοδήματος από τον μεμονωμένο φορολογούμενο προς το σύστημα TAXISNET. Παράλληλα, όμως το σύστημα μπορεί να δεχθεί και δηλώσεις από λογιστές. Οι τελευταίοι υποβάλουν δηλώσεις εκ μέρους των φορολογούμενων – πελατών τους.

Από τη στιγμή πάντως που ο χρήστης υποβάλλει την τελική του φορολογική δήλωση αυτή εισέρχεται στο στάδιο της επεξεργασίας από το σύστημα TAXISNET. Το σύστημα εξετάζει την ορθότητα των στοιχείων και τα διασταυρώνει με τα αντίστοιχα στοιχεία που έχει από τις δηλώσεις των υπόλοιπων φορολογούμενων. Με αυτό τον τρόπο, η φορολογική δήλωση μπαίνει στη διαδικασία της εκκαθάρισης. Με τη λήξη της συγκεκριμένης διαδικασίας υπολογίζεται ο φόρος που αναλογεί στον φορολογούμενο, εκτυπώνεται και αποστέλλεται το σχετικό εκκαθαριστικό. Ταυτόχρονα ενημερώνονται οι αρμόδιες ΔΟΥ και οι σχετικές Διευθύνσεις του Υπουργείου Οικονομικών για τα αποτελέσματα της εκκαθάρισης.

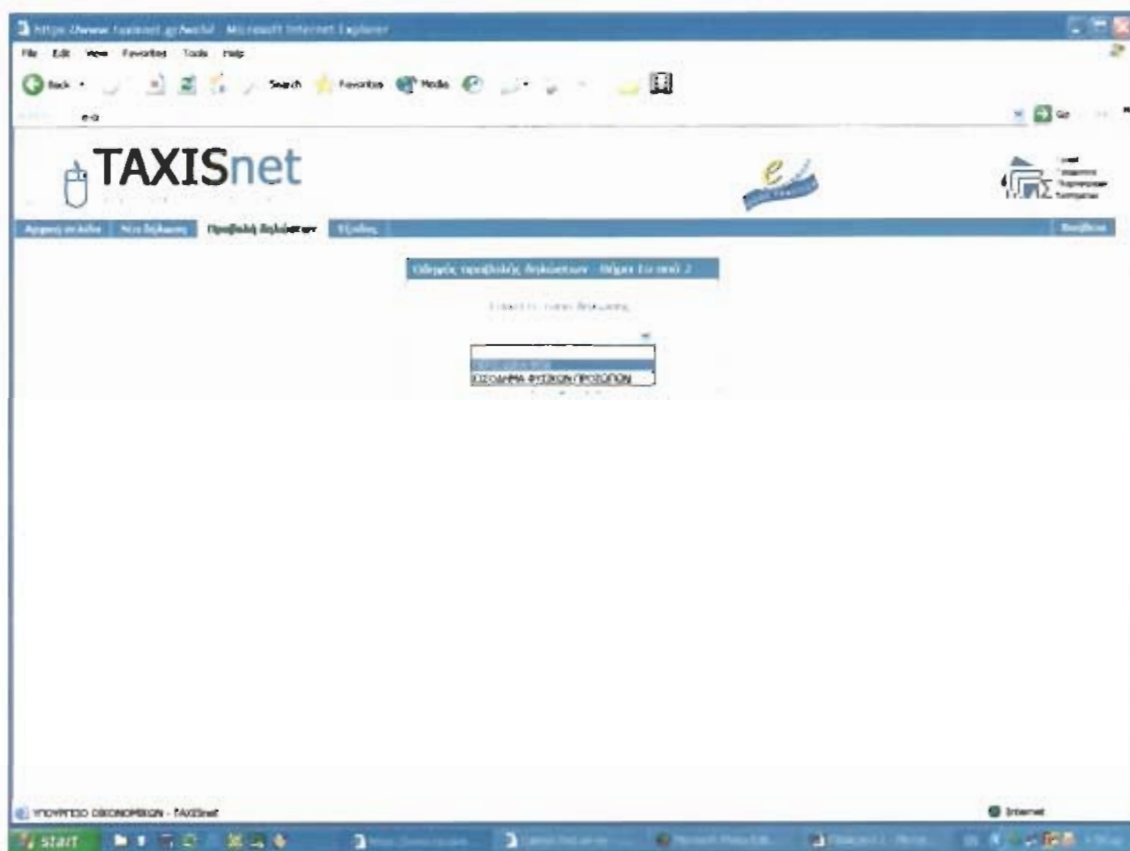
Τέλος, τόσο τα στοιχεία της φορολογικής δήλωσης όσο και τα στοιχεία του εκκαθαριστικού χρησιμοποιούνται από το σύστημα για τον υπολογισμό στατιστικών στοιχείων και αναφορών. Βασική όμως προϋπόθεση για την εξαγωγή και τη δημοσίευση των παραπάνω στατιστικών στοιχείων είναι η προστασία του απορρήτου των φορολογικών στοιχείων του φορολογούμενου που προστατεύεται από την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Ν. 2472/1997).

5.4 Η ηλεκτρονική υπηρεσία υποβολής περιοδικών / εκκαθαριστικών δηλώσεων ΦΠΑ

Η δεύτερη υπηρεσία που έχουν στη διάθεσή τους οι φορολογούμενοι ελεύθεροι επαγγελματίες ή οι επιχειρήσεις είναι η ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων ΦΠΑ μέσω του συστήματος TAXISNET (Εικόνα 5.5)

¹⁴ Για το οικονομικό έτος 2003 δεν αναγνωρίζονται οι συγκεκριμένες δαπάνες.

Εικόνα 5.5

ΠΗΓΗ: ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Και σε αυτή την περίπτωση γίνεται διάκριση μεταξύ της υποβολής δήλωσης από μεμονωμένους φορολογούμενους ή επιχειρήσεις και από λογιστικά γραφεία. Το σύστημα είναι έτοιμο να δεχθεί δηλώσεις και από τις δύο κατηγορίες. Ο χρήστης που εισέρχεται στο σύστημα θα πρέπει να επιλέξει αν είναι Απλός Φορολογούμενος ή Λογιστής. Οι λογιστές έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν είτε μεμονωμένες φορολογικές δηλώσεις είτε πολλές δηλώσεις μαζί (στην ορολογία του TAXISNET η περίπτωση αυτή περιγράφεται ως «μαζικές δηλώσεις»).

Μετά την εισαγωγή του στο σύστημα ο χρήστης μπορεί να υποβάλλει ηλεκτρονικά τα στοιχεία που αφορούν κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες εγγράφων του ΦΠΑ:

- Την περιοδική δήλωση ΦΠΑ
- Την δήλωση Ενδοκοινοτικών Αποκτήσεων / Παραδόσεων
- Την δήλωση INTRASTAT

- Την εκκαθαριστική δήλωση ΦΠΑ

Για όλες τις παραπάνω κατηγορίες δηλώσεων ανακοινώνονται χρονικά πλαίσια υποβολής τους που είναι παρόμοια με αυτά των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος.

Οι περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ αφορούν την καταβολή ΦΠΑ σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους. Τα χρονικά διαστήματα είναι είτε τρίμηνα είτε δίμηνα είτε μηνιαία και εξαρτώνται από το είδος του φορολογούμενου¹⁵.

Η ηλεκτρονική δήλωση Ενδοκοινοτικών Αποκτήσεων / Παραδόσεων ουσιαστικά αποτελεί ένα στατιστικό δελτίο όπου καταγράφονται τα αγαθά που αγοράστηκαν από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τα αγαθά που πωλήθηκαν σε τρίτους που διαμένουν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πρέπει να φορολογηθούν. Κυρίως αυτή την δήλωση υποβάλλουν εκείνοι οι φορολογούμενοι που εξαιρούνται από την πληρωμή ΦΠΑ.

Η ηλεκτρονική δήλωση INTRASTAT τώρα αποτελείται από ένα στατιστικό δελτίο στο οποίο ο φορολογούμενος καταγράφει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές (τις συναλλαγές του με άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) κατά την προηγούμενη φορολογική περίοδο. Η δήλωση αυτή πρέπει να υποβάλλεται από όλους τους φορολογούμενους που έχουν αυτού του είδους τις συναλλαγές και όχι μόνο από αυτούς που εξαιρούνται από την πληρωμή ΦΠΑ όπως στην παραπάνω περίπτωση. Ως φορολογική περίοδος και για της δύο παραπάνω μορφές δηλώσεων ορίζεται το λογιστικό έτος.

Τέλος, η ηλεκτρονική υποβολή της εκκαθαριστικής (ετήσιας) δήλωσης ΦΠΑ γίνεται κατά τους πρώτους μήνες του επόμενου έτους μέσα στα χρονικά πλαίσια που ανακοινώνονται για κάθε κατηγορία φορολογουμένου.

Επιπλέον, το σύστημα είναι ικανό να δεχθεί τις παρακάτω υποκατηγορίες δηλώσεων για κάθε μια από τις μορφές που μόλις περιγράφηκαν:

- Αρχικές δηλώσεις
- Τροποποιητικές δηλώσεις
- Έκτακτες δηλώσεις
- Εμπρόθεσμες δηλώσεις

¹⁵ Ο επακριβής ορισμός των συγκεκριμένων χρονικών διαστημάτων περιγράφεται στην ανάλυση του ΦΠΑ που προιγήθηκε.

- Πιστωτικές / Χρεωστικές / Μηδενικές δηλώσεις

Όπως και στην περίπτωση του φόρου εισοδήματος έτσι και εδώ, οι ηλεκτρονικές φόρμες των παραπάνω δηλώσεων ακολουθούν σε γενικές γραμμές αυτές των έντυπων ώστε ο φορολογούμενος να μπορεί να τις συμπληρώσει ποιο εύκολα..

Σε όλα α στάδια της συμπλήρωσης υπάρχουν Διασυνδέσεις (Links) που παρέχουν στον χρήστη βοήθεια σχετικά με το τι θα πρέπει να συμπληρώσει σε κάθε κατηγορία και παράλληλα δίνουν και παραπομπές στη σχετική νομοθεσία.

Ταυτόχρονα, ο χρήστης έχει την ίδια δυνατότητα αποθήκευσης της δήλωσης πριν αυτή ολοκληρωθεί, όπως ακριβώς και στην περίπτωση του φόρου εισοδήματος. Το σύστημα δέχεται ως επίσημη μόνο την τελική δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος. Με βάση αυτή τη δήλωση, ο φορολογούμενος μπορεί να υπολογίσει τον ΦΠΑ που του αναλογεί ενώ μπορεί να εκτυπώσει τη δήλωση του.

Τέλος, με την συμπλήρωση της δήλωσης και την οριστική καταχώρηση της στο σύστημα ο φορολογούμενος λαμβάνει έναν αριθμό πρωτοκόλλου και την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης.

Από εκεί και πέρα πάντως ξεκινά το στάδιο της επεξεργασίας της δήλωσης από το σύστημα TAXISNET. Το σύστημα εξετάζει την ορθότητα των στοιχείων και τα διασταυρώνει με τα αντίστοιχα στοιχεία που έχει από τις δηλώσεις των υπόλοιπων φορολογούμενων. Με αυτό τον τρόπο, η φορολογική δήλωση μπαίνει στη διαδικασία της εκκαθάρισης. Με τη λήξη της συγκεκριμένης διαδικασίας υπολογίζεται ο φόρος που αναλογεί στον φορολογούμενο, εκτυπώνεται και αποστέλλεται το σχετικό εκκαθαριστικό. Ταυτόχρονα ενημερώνονται οι αρμόδιες ΔΟΥ και οι σχετικές Διευθύνσεις του Υπουργείου Οικονομικών για τα αποτελέσματα της εκκαθάρισης.

Τέλος, τόσο τα στοιχεία της φορολογικής δήλωσης όσο και τα στοιχεία του εκκαθαριστικού χρησιμοποιούνται από το σύστημα για τον υπολογισμό στατιστικών στοιχείων και αναφορών. Βασική όμως προϋπόθεση για την εξαγωγή και τη δημοσίευση των παραπάνω στατιστικών στοιχείων είναι η προστασία του απορρήτου των φορολογικών στοιχείων του φορολογούμενου που προστατεύεται από την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Ν. 2472/1997).

5.5 Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του συστήματος TAXISNET

Μετά την σύντομη παρουσίαση των γενικών αρχών που διέπουν το σύστημα TAXISNET καθώς και των βασικών υπηρεσιών που το αποτελούν μέχρι τώρα παρακάτω θα παρουσιαστούν συνοπτικά μερικά από τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του συστήματος.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το μεγαλύτερο πλεονέκτημα του συστήματος είναι η σημαντική μείωση του χρόνου και της ταλαιπωρίας των φορολογουμένων. Η ηλεκτρονική μορφή του TAXISNET και η 24ωρη λειτουργία του επιτρέπει στον φορολογούμενο να υποβάλλει την δήλωση του οποτεδήποτε αυτός θέλει (μέσα στα προκαθορισμένα χρονοδιαγράμματα) χωρίς να υποβάλλεται στην ταλαιπωρία της έντυπης δήλωσης.

Μπορεί κάποιος να ισχυριστεί πως το παραπάνω πλεονέκτημα δεν έχει ευρεία εφαρμογή αφού είναι περιορισμένος ο αριθμός των χρηστών των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του συστήματος TAXISNET. Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει (τουλάχιστον ολοκληρωτικά) γιατί το σύστημα λειτουργεί και για τους επαγγελματίες λογιστές που πλέον μπορούν να υποβάλλουν τις δηλώσεις των πελατών τους ηλεκτρονικά μειώνοντας τον συνολικό αριθμό των πελατών που εξυπηρετούν απευθείας οι ΔΟΥ.

Παράλληλα με τη μείωση του αριθμού των πελατών που προσφέρονται καθημερινά στις ΔΟΥ ιδιαίτερα κατά την περίοδο αιχμής (από Ιανουάριο έως Ιούνιο κάθε έτους, το προσωπικό τους μπορεί να έχει περισσότερο χρόνο για να ασχοληθεί με ποιο παραγωγικές δραστηριότητες από αυτές της εξυπηρέτησης πελατών αυξάνοντας με αυτό τον τρόπο τη συνολική λειτουργικότητα του συστήματος.

Η μείωση του φόρτου εργασίας για τις ΔΟΥ προέρχεται και από έναν επιπλέον παράγοντα. Τα στοιχεία που εισέρχονται στο TAXISNET επεξεργάζονται μέσα σε αυτό και δεν είναι απαραίτητη περαιτέρω επέμβαση των ΔΟΥ. Οι τελευταίες ενημερώνονται μόνο για τα αποτελέσματα της επεξεργασίας του TAXISNET. Το βασικό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι η μείωση του όγκου δεδομένων που χειρίζονται οι ΔΟΥ.

Η διαδικασία που χρησιμοποιεί το σύστημα TAXISNET είναι ενιαία – αρχίζει με την εισαγωγή των δεδομένων από την πλευρά του χρήστη και τελειώνει με την εξαγωγή των εκκαθαριστικών – και γι' αυτό το λόγο εξασφαλίζει την μέγιστη δυνατή ταχύτητα

έκδοσης των σχετικών αποτελεσμάτων με τη μικρότερη δυνατή ανθρώπινη επέμβαση και τη μικρότερη δυνατή πιθανότητα λάθους. Κάτι τέτοιο θα συμβάλλει τόσο στην αύξηση της διαφάνειας του συστήματος όσο και στην μείωση της σημερινής εικόνας του συστήματος που χαρακτηρίζεται από τους πάρα πολύ αργούς ρυθμούς λειτουργίας. Για παράδειγμα, τα εκκαθαριστικά σημειώματα με τη διαδικασία της έντυπης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος απαιτούσαν ένα χρονικό διάστημα από τρεις έως πέντε μήνες και δεν ήταν λίγες οι φορές που στάλθηκαν στους φορολογούμενους λανθασμένα εκκαθαριστικά. Τα εκκαθαριστικά σημειώματα μέσω του συστήματος TAXISNET αποστέλλονται στους φορολογούμενους σε περίπου 15 ημέρες με ένα μήνα ενώ μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει κάποιο παραπάνω πρόβλημα.

Το σύστημα TAXISNET πέρα από την ευκολία κτλ. που προσφέρει στον φορολογούμενο και στις φορολογικές αρχές ως ηλεκτρονικό σύστημα έχει και ένα πρόσθετο πλεονέκτημα που μπορεί να βοηθήσει τις δραστηριότητες και των δύο παραπάνω ομάδων. Μπορεί να λειτουργήσει ως μια βάση δεδομένων για τον φορολογούμενο αλλά και για τις φορολογικές αρχές, η δυνατότητα αποθήκευσης των τελικών δηλώσεων του φορολογούμενου του παρέχει ένα πολύ χρήσιμο αρχείο των φορολογικών του δεδομένων, ένα αρχείο με μηδενικό κόστος φύλαξης, οργάνωσης κτλ. αφού του προσφέρεται έτοιμο από το σύστημα.

Οι φορολογικές αρχές μπορούν να ανατρέξουν στα φορολογικά στοιχεία του TAXISNET όταν χρειάζονται πληροφορίες για τον φορολογούμενο. Με αυτό τον τρόπο, θα είναι ευκολότερη η αρχειοθέτηση των στοιχείων αλλά και η ευκολότερη χρήση τους αφού θα είναι συγκεντρωμένα και προσβάσιμα μέσα από το ίδιο Δικτυακό χώρο.

Η δυνατότητα δημιουργίας αρχείου, με τη σειρά της, για κάθε φορολογούμενο επιτρέπει στις φορολογικές αρχές την καλύτερη παρακολούθηση και έλεγχο της οικονομικής του δραστηριότητας. Κάτι τέτοιο έχει ως συνέπεια τη μείωση του φαινομένου της φοροδιαφυγής.

Παράλληλα, η λειτουργία του TAXISNET ως βάσης δεδομένων επιτρέπει την ευκολότερη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων του συνόλου των φορολογούμενων. Μέσα από την συγκεκριμένη επεξεργασία οι φορολογικές αρχές αλλά και οποιοσδήποτε εξωτερικός παρατηρητής (π.χ. οικονομικοί αναλυτές, πανεπιστημιακοί ερευνητές κτλ.)

μπορούν να έχουν καλύτερη εικόνα για την κατάσταση του ελληνικού φορολογικού συστήματος.

Το βασικότερο μειονέκτημα τώρα του συστήματος TAXISNET σχετίζεται με το είδος των φορολογούμενων στο οποίο απευθύνεται. Το σύστημα δεν είναι ευκολόχρηστο για όλους. Ακόμα και οι χρήστες που είναι εξοικειωμένοι με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το Διαδίκτυο είναι πιθανόν ότι θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες με το TAXISNET. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι το σύστημα είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να είναι ποιο εύκολη η χρήση του από επαγγελματίες χρήστες όπως π.χ. οι λογιστές. Για παράδειγμα, η βοήθεια του συστήματος περιλαμβάνει στις περισσότερες των περιπτώσεων νόμους και νομοθετικά πλαίσια που μόνο οι λογιστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν. Για να γίνει η πρόσβαση στο σύστημα ευκολότερη για όλους θα πρέπει κατά τη διαδικασία ολοκλήρωσης του τα επόμενα χρόνια να απλουστευθεί η δομή του και κυρίως να ληφθούν υπόψη οι όποιες παρατηρήσεις των χρηστών.

Ένα ακόμη μειονέκτημα του συστήματος έχει να κάνει με την έλλειψη ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρει. Μάλιστα, η έλλειψη ενημέρωσης παρουσιάζεται εντονότατη στην ηλεκτρονική υπηρεσία υποβολής δήλωσης φόρου εισοδήματος. Βέβαια, κάτι τέτοιο ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι τι όλο σύστημα λειτουργεί σε πειραματική βάση και ίσως να βελτιωθεί όταν το σύστημα παρουσιαστεί στην ολοκληρωμένη του μορφή. Κάτι τέτοιο όμως δεν συνάδει με την χρήση της ηλεκτρονικής υπηρεσίας του ΦΠΑ όπου το μεγαλύτερο μέρος των δηλώσεων υποβάλλεται πλέον μέσω του συστήματος TAXISNET. Είναι απαραίτητο συνεπώς να ενταθούν οι προσπάθειες για την περαιτέρω ενημέρωση των φορολογούμενων.

5.6 Τα στατιστικά στοιχεία του συστήματος TAXISNET

Παρακάτω θα παρουσιαστούν κάποια στατιστικά στοιχεία που αφορούν κυρίως τον αριθμό των χρηστών της υπηρεσίας φόρου εισοδήματος και της υπηρεσίας ΦΠΑ του συστήματος TAXISNET. Τα στατιστικά στοιχεία είναι περιορισμένα γιατί ουσιαστικά το σύστημα λειτουργεί σε πειραματική βάση και η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων δεν εκδίδει ένα έντυπο με στατιστικά στοιχεία για τη λειτουργία του συστήματος.

Το παρακάτω σχήμα δείχνει την κατανομή του συνόλου των φορολογικών δηλώσεων που υποβλήθηκαν για το 2002 σε φορολογικές δηλώσεις που υποβλήθηκαν χειρόγραφα και σε φορολογικές δηλώσεις που υποβλήθηκαν μέσω του συστήματος TAXISNET.

Σχήμα 5.1:

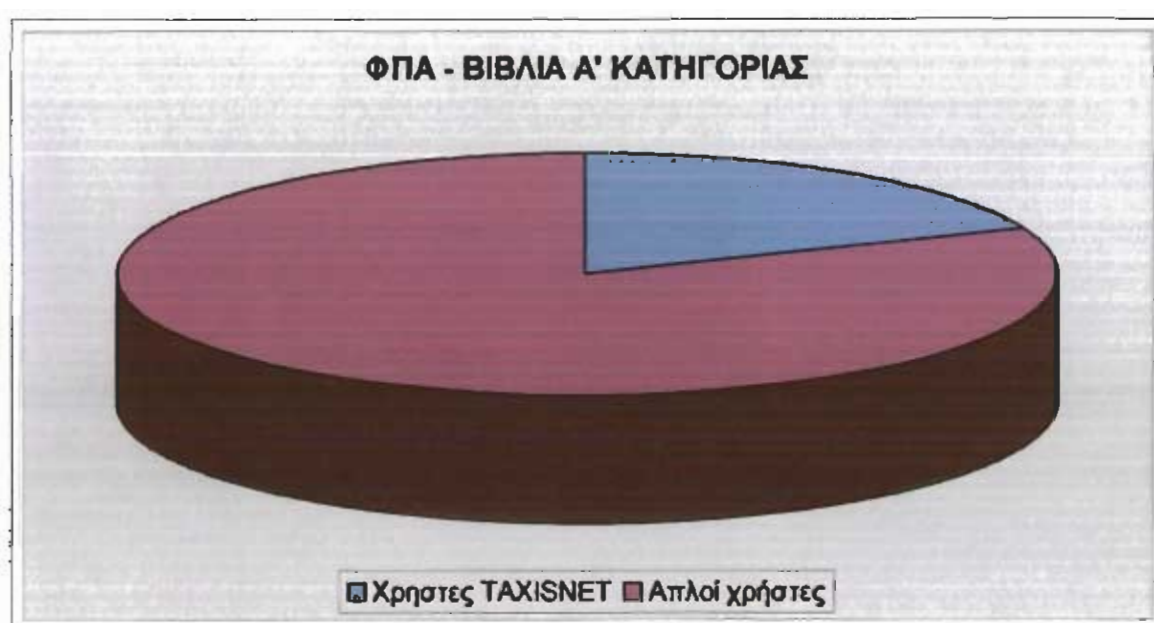

ΠΗΓΗ: ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από το παραπάνω σχήμα είναι πως η χρήση της υπηρεσίας TAXISNET τουλάχιστον όσον αφορά την υπηρεσία ηλεκτρονικής υποβολής δηλώσεων εισοδήματος είναι εξαιρετικά περιορισμένοι. Αυτό πιθανώς οφείλεται τόσο στο γεγονός ότι η υπηρεσία προσφέρεται σε πειραματική βάση, στο επαγγελματικό κοινό στο οποίο απευθύνεται η υπηρεσία αλλά και στην έλλειψη ενημέρωσης των φορολογούμενων για τις υπηρεσίες του συστήματος.

Τα παρακάτω σχήματα τώρα, δείχνουν τον αριθμό των χρηστών της ηλεκτρονικής υπηρεσίας ΦΠΑ κατά κατηγορία λογιστικών βιβλίων αλλά και συνολικά.

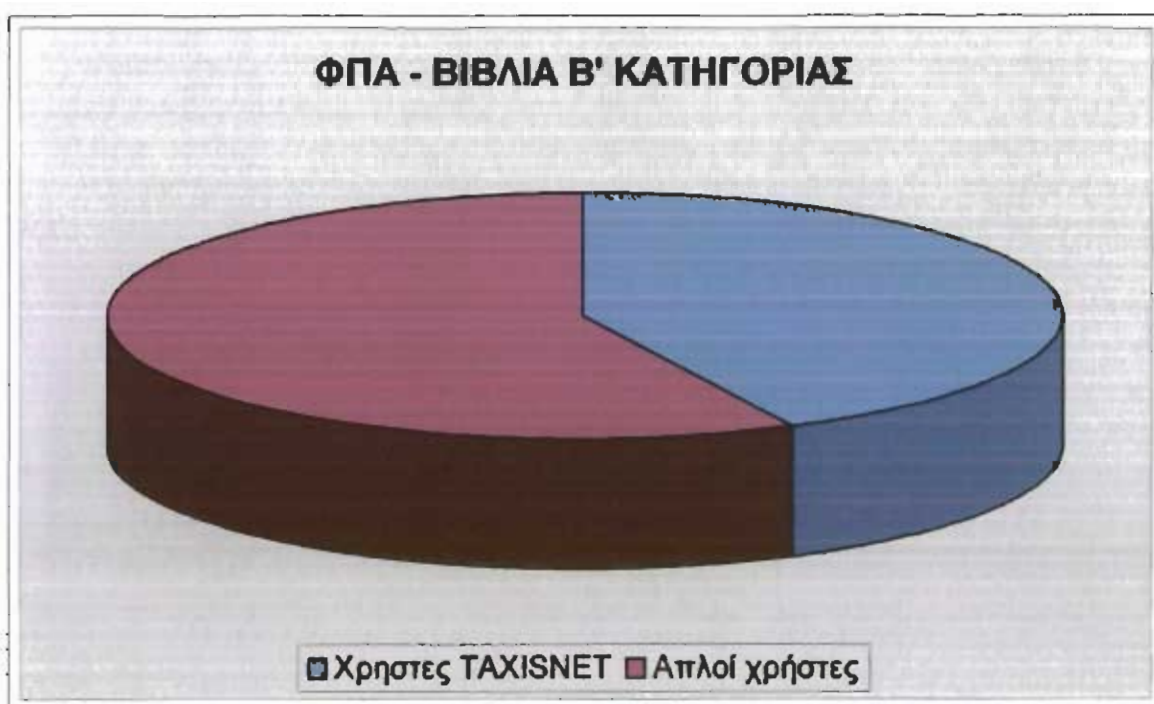
Σχήμα 5.2

ΠΗΓΗ: ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Όπως φαίνεται από το Σχήμα 5.2 το μεγαλύτερο μέρος των υπόχρεων να καταβάλλουν ΦΠΑ που διατηρούν Βιβλία Α' Κατηγορίας ακολουθεί τον παραδοσιακό τρόπο καταβολής του ΦΠΑ μέσω των ΔΥΟ. Αυτό μπορεί να συμβαίνει είτε γιατί δεν είναι επαρκής η ενημέρωση για τις υπηρεσίες του συστήματος σε αυτή την κατηγορία των φορολογούμενων είτε επειδή η χρήση του συστήματος δεν είναι εύκολη για αυτή την κατηγορία χρηστών.

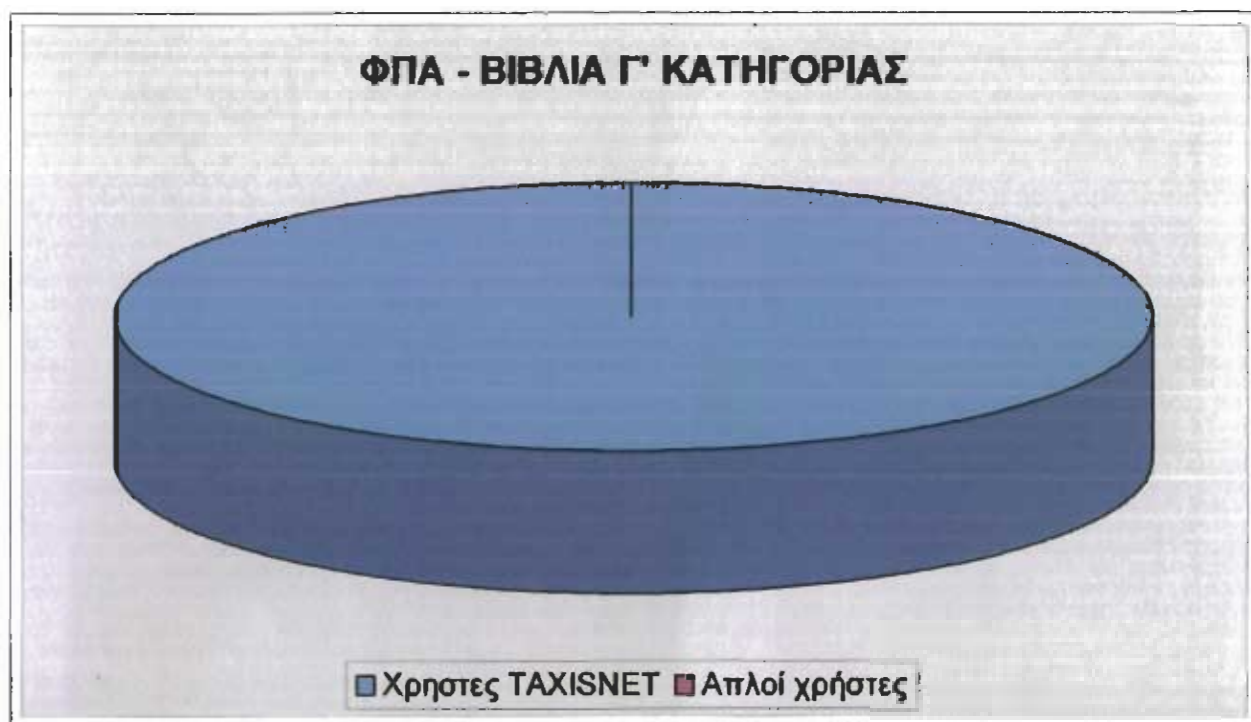
Σχήμα 5.3

ΠΗΓΗ: ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Όπως φαίνεται από το Σχήμα 5.3 το μεγαλύτερο μέρος των υπόχρεων να καταβάλλουν ΦΠΑ που διατηρούν Βιβλία Β' Κατηγορίας εξακολουθεί να πληρώνει τον ΦΠΑ με τον παραδοσιακό τρόπο μέσω των ΔΟΥ. Παράλληλα, όμως, σε αυτή την περίπτωση αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των χρηστών που κάνουν χρήση της υπηρεσίας του TAXISNET. Αυτό μπορεί να συμβαίνει είτε γιατί είναι καλύτερα ενημερωμένοι είτε γιατί μπορούν ευκολότερα και με μικρότερο κόστος να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες επαγγελματιών λογιστών όπως οι λογιστές και οι φοροτεχνικοί.

Σχήμα 5.4

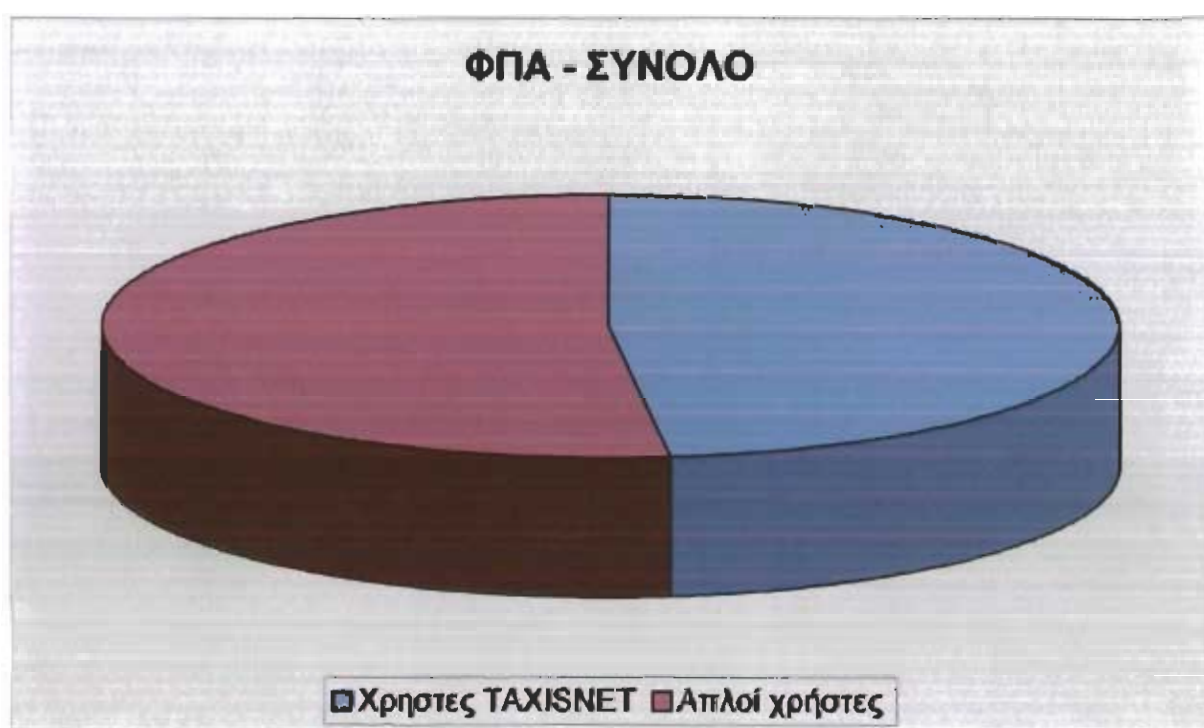

ΠΗΓΗ: ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Το Σχήμα 5.4 παρουσιάζει τους υπόχρεους καταβολής ΦΠΑ που διατηρούν λογιστικά βιβλία Γ' Κατηγορίας. Υπενθυμίζεται ότι λογιστικά βιβλία Γ' Κατηγορίας τηρούν οι Ανώνυμες Εταιρείες. Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις διατηρούν οργανωμένα λογιστήρια. Από το σχήμα φαίνεται πως το σύνολο των συγκεκριμένων επιχειρήσεων κάνει χρήση της υπηρεσίας ηλεκτρονικής καταβολής ΦΠΑ του συστήματος TAXISNET. Ο συνδυασμός των δύο τελευταίων γεγονότων ενισχύει το επιχείρημα ότι το σύστημα είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να χρησιμοποιείται από επαγγελματίες χρήστες.

Τέλος, το Σχήμα 5.5 δείχνει το σύνολο των χρηστών της υπηρεσίας ΦΠΑ σε σχέση με τους χρήστες που καταβάλλουν το ΦΠΑ με τον παραδοσιακό τρόπο.

Σχήμα 5.5:

ΠΗΓΗ: ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ TAXISNET

Το βασικό συμπέρασμα του παραπάνω σχήματος είναι η επιβεβαίωση της χρήσης των υπηρεσιών ηλεκτρονικής καταβολής ΦΠΑ. Ήδη ενώ το σύστημα λειτουργεί μόνο τρία χρόνια και βρίσκεται ακόμη σε πειραματικό στάδιο σχεδόν το 45% των φορολογούμενων φυσικών και νομικών προσώπων που είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν ΦΠΑ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δράκος, Ε. Γ., (1996), Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, Σταμούλης, ΑΘΗΝΑ
- Μάναλης – Κόντος, Λ., (1998), Φορολογικό Δίκαιο: Θεμελιώσεις και Εφαρμογές, Σταμούλης, ΑΘΗΝΑ
- Ομάδα Εργασίας, (2002), Έκθεση για τη Φορολογία Εισοδήματος, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ΑΘΗΝΑ
- Ομάδα Εργασίας, (2002), Έκθεση για τους Έμμεσους Φόρους, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ΑΘΗΝΑ
- Κεντρική Επιτροπή Διαλόγου Αναμόρφωσης Φορολογικού Συστήματος, (2002), Βασικές Κατευθύνσεις για το Νέο Φορολογικό Σύστημα, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ΑΘΗΝΑ
- Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, (2002), Στατιστικό Δελτίο Φορολογικών Εσόδων, Δικτυακός Χώρος ΓΓΠΣ (www.gsis.gov.gr)
- Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, (2002), Λειτουργικές Προδιαγραφές Συστήματος TAXISNET, Δικτυακός Χώρος ΓΓΠΣ (www.taxisnet.gr)
- Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, (2002), Τεχνικές Προδιαγραφές Συστήματος TAXISNET, Δικτυακός Χώρος ΓΓΠΣ (www.taxisnet.gr)
- OECD, (2002), Revenue Statistics, Service Des Publications de l' OECD, Paris

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Παρακάτω θα παρουσιαστούν οι πίνακες που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή των διαφόρων σχημάτων παραπάνω. Η πηγή του κάθε πίνακα αναγράφεται στο αντίστοιχο σχήμα.

Πίνακας (Σχήμα 1.1):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΜΕΣΩΝ-ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2000			
Έτος	Άμεσοι Φόροι	Έμμεσοι Φόροι	
		ΦΠΑ	Λοιποί Έμμεσοι φόροι
2000	0.4	0.33	0.27

Πίνακας (Σχήμα 1.2):

ΕΛΛΑΔΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (πρές αγοράς, εκατ. Ευρώ)	
Έτος	Συνολικά Φορολογικά Έσοδα
1965	116
1970	222
1975	502
1980	1475
1985	4760
1990	11472
1995	25304
1998	37626
1999	41538
2000	45950

Πίνακας (Σχήμα 1.3):

ΕΛΛΑΔΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΩΝ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΤΟΥ ΑΕΠ	
Έτος	Φορολογικά Έσοδα ως Ποσοστό ΑΕΠ
1965	20.0
1970	22.4
1975	21.8
1980	24.2
1985	28.6
1990	29.3
1995	31.7
1998	35.6
1999	36.9
2000	37.8

Πίνακας (Σχήμα1.4):

ΕΛΛΑΔΑ - ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ημέρες αγοράς, εκατ. Ευρώ)					
	Φόρος Εισοδήματος	Φόρος Περιουσίας	ΦΠΑ	Λοιποί Έμμεσοι Φόροι	Λοιπά Φορολογικά Έσοδα
1965	11	11	0	57	37
1970	26	21	0	107	68
1975	67	48	0	235	152
1980	286	68	0	608	513
1985	832	129	0	2033	1766
1990	2283	532	2821	2288	3548
1995	5756	854	5692	4970	8032
1998	9802	1376	8001	6205	12242
1999	10949	2109	8775	6461	13242
2000	12742	2357	10092	6486	14273

Πίνακας (Σχήμα1.5):

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ ΓΙΑ ΤΟ 2000	
	Συνολικά φορολογικά έσοδα ως ποσοστά του ΑΕΠ
Σουηδία	54.2
Δανία	48.8
Φιλανδία	46.9
Βέλγιο	45.6
Γαλλία	45.3
Αυστρία	43.7
Ιταλία	42
Λουξεμβούργο	41.7
Ολλανδία	41.4
Νορβηγία	40.3
Γερμανία	37.9
Ελλάδα	37.8
Ηνωμένο Βασίλειο	37.4
Καναδάς	35.8
Ελβετία	35.7
Ισπανία	35.2
Πορτογαλία	34.5
Πολωνία	34.1
Τουρκία	33.4
Αυστραλία	31.5
ΗΠΑ	29.6
Ιαπωνία	27.1

Πίνακας (Σχήμα 2.1):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΦΟΡΟΥ	
ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΦΟΡΟΥ (Χιλιάδες δραχμές)	ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ (ΑΡΙΘΜΟΣ)
ΜΗΔΕΝ (=0)	2,564,904
ΜΕΧΡΙ 5	112,385
5 - 10	96,479
10 - 15	84,997
15 - 20	78,577
20 - 30	91,512
30 - 50	120,870
50 - 70	97,103
70 - 100	128,412
100 - 200	343,920
200 - 300	205,598
300 - 400	132,571
400 - 600	210,850
600 - 800	156,596
800 - 1000	111,898
1000 - 2000	236,233
2000 ΚΑΙ ΠΑΝΩ	180,174
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	4,953,079

Πίνακας (Σχήμα 2.2):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΠΗΓΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (τιμές αγοράς, ευρώ)	
Πηγή Εισοδήματος	Δηλωθέν Εισόδημα
Α. ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	5328523.63
Β. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	4391.674248
Δ. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	7270435.941
Ε. ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	1283262.401
ΣΤ. ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	41900943.88
Ζ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	2670096.534
ΑΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ	198947.8092

Πίνακας (Σχήμα 2.3):

ΦΟΡΟΣ ΑΝΑ ΚΛΙΑΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ημέρες αγοράς, ευρώ)	
ΚΛΙΑΚΑ	Φόρος
1	8216.0616
2	2725.1181
3	2520.1379
4	2574.0455
5	3048.9714
6	2705.0242
7	2668.1262
8	2675.9824
9	2957.9692
10	3447.1695
11	3989.7373
12	5796.5341
13	8904.047
14	13534.873
15	21584.919
16	29380.349
17	36799.933
18	46208.467
19	53883.407
20	63146.964
21	72947.478
22	174513.81
23	199865.79
24	215574.1
25	197431.72
26	180914.75
27	166728.3
28	151855.42
29	136770.02
30	128065.93
31	120369.24
32	217342.36
33	183490.67
34	154012.42
35	133210.46
36	114430.42
37	98734.503
38	84178.97
39	77277.729
40	65577.485
41	58931.707
42	119820.56
43	94246.697
44	76001.699

45	57723.108
46	51637.999
47	42501.778
48	37683.903
49	30427.008
50	48361.479
51	37703.771
52	30451.645
53	23282.254
54	19526.756
55	16980.443
56	15368.499
57	11010.817
58	18985.109
59	12119.46
60	11183.997
61	8194.6471
62	6311.5158
63	5802.4886
64	4795.7124
65	8382.8701
66	5974.1629
67	2805.0976
68	3450.6412
69	6435.9736
70	9246.8114

Πίνακας (Σχήμα 3.1):

ΔΗΛΩΣΕΙΣ Φ.Π.Α ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ 01/01/2002 ΕΩΣ 31/12/2002 ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΙΣ Δ.Ο.Υ (ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ- ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΕΣ - ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ)ΓΙΑ ΦΥΣΙΚΑ - ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΕ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΠΟΣΑ		
Περιφέρεια	Πλήθος Φυσικών Προσώπων	Πλήθος Νομικών Προσώπων
ΑΤΤΙΚΗΣ (ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ,ΔΥΤΙΚΗ,ΑΘΗΝΑ,ΠΕΙΡΑΙΑΣ)	247,994	69,824
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	36,634	6,613
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	128,873	25,574
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	23,042	3,702
ΗΠΕΙΡΟΥ	22,670	4,395
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	45,652	8,423
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	64,519	11,758
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	35,897	6,400
ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΥ	38,203	6,762
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	15,565	2,717
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΥΚΛΑΔΕΣ,ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ)	32,827	6,039
ΚΡΗΤΗΣ	42,966	9,534
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	734,842	161,741

Πίνακας (Σχήμα 3.2-Σχήμα 3.3):

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΦΠΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (σε ευρώ)		
Περιφέρειες	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΦΥΣΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΝΟΜΙΚΩΝ
	ΕΥΡΩ	ΕΥΡΩ
ΑΤΤΙΚΗΣ (ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ,ΔΥΤΙΚΗ,ΑΘΗΝΑ,ΠΕΙΡΑΙΑΣ)	760,919,257	5,468,920,813
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	57,975,861	98,600,932
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	255,965,373	709,958,330
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	27,857,660	31,825,618
ΗΠΕΙΡΟΥ	40,972,030	45,372,540
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	80,032,176	121,016,269
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	103,724,687	120,163,580
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	58,996,608	93,864,425
ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΥ	61,909,179	61,871,234
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	16,104,375	20,104,653
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΥΚΛΑΔΕΣ,ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ)	43,107,973	43,511,139
ΚΡΗΤΗΣ	81,649,317	135,195,416
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	1,589,214,496	6,950,404,949

Πίνακας (Σχήμα 4.1):

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥΣ	
ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ	2288638
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ	13105

Πίνακας (Σχήμα 4.2):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΓΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΠΑ	
ΦΠΑ	ΒΙΒΛΙΑ Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ
Χρήστες TAXISNET	6829
Απλοί χρήστες	29324

Πίνακας (Σχήμα 4.3):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΓΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΠΑ	
ΦΠΑ	ΒΙΒΛΙΑ Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ
Χρήστες TAXISNET	295722
Απλοί χρήστες	396287

Πίνακας (Σχήμα 4.4):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΓΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΠΑ	
ΦΠΑ	ΒΙΒΛΙΑ Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ
Χρήστες TAXISNET	91737
Απλοί χρήστες	0

Πίνακας (Σχήμα 4.5):

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΓΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΠΑ	
ΦΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Χρήστες TAXISNET	394288
Απλοί χρήστες	425611